

MAGYAR

A gazda + 4 lei

Primedactor și redactor responsabil:
dr. Paál Árpád

VII. — 64 (1778) Oradea, 1938. mare. 20

Primecolaborator: **dr. Gyártás Elemér**

Az angol kormány nem dönt elhamarkodottan

Lord Delawar főpecsétőr beszéde a kormánytámogató munkaspártiak előtt

Londonból jelentik: Lord Delawar főpecsétőr, a kormánytámogató nemzeti munkaspárt szövetség ülésén beszédet mondott, melynek során a többi között a következő kijelentéseket tette:

— Ausztria esete után úgy érezzük, hogy a Németországgal való további megbeszélések politikája egy ideig nem tartozik a gyakorlati lehetőségek körébe. Ne felejtjük el, hogy az eset ugyanaznap történt, amikor megindult a seregek orvoslását célzó megbeszélések. Az angol kormány nem dönt elhamarkodottan ilyen fontos kérdésekben és a külügyminiszter beszédéből világosan kitűnik, hogy a béke ügyének épp úgy szüksége van esélyességre, mint bátorságra. A háború elkerülhető, de csak akkor, ha eiszánt szembenézünk a támadások szándékaival. Erre megfelelő fegyveres erővel rendelkezünk. Szilárd alapokra kell fektetni azt, hogy a béke több legyen, mint a jelenlegi állapot megvédése. (Nem tűrhetjük, hogy a nagy területeken, főleg Közép-Európában tapasztalható nyomor és szegénység

továbbra is fentálljon, hogy mint gennyező seb fertőzze meg az európai politikai rendszert.)

ANGOL POLITIKUSOK PÁRIZSBAN

Párizsból jelentik: Lloyd George, Winston Churchill, lord Baldwin és Ciprine, az angol szakszervezetek vezére Párizsban tartózkodik. Az angol politikusok egymásután érkeznek Párizsba, hogy tanácskozást folytassanak francia mértékadó tényezőkkel az európai helyzetről és tájékozzanak Franciaország szándékairól. Lloyd George pénteken Paul-Boncour külügyminiszterrel hosszabb eszmecsere-t folytatott.

A FRANCIA KÖVETEKET ÉRTEKEZLETRE HÍVTA ÖSSZE PAUL-BONCOUR KÜLÜGYMINISZTER.

Bucuresti. Saját tud. Thierry bucaresti francia követ Párizsba utazik, hogy résztvegyen a francia követek és nagykövetek értekezletén, amelyet Paul-Boncour külügyminiszter hívott össze.

Az igazi falumunka

(S. I.) — Harmincegy virágzó községről lesz alább szó. Ez a 38 község 120 év óta áll azon a helyen, ahol ma van. Amikor a mostani lakosok elődei odatelepedtek, elhagyatott, vad vidék volt az, mely távol esett minden sűrűben lakott helytől. Közlekedési utakban és értékesítő piacokban ma sem bővelkednek ezek a falvak. Földjük azonban jó, lakosaik pedig szorgalmas és istenfélő emberek.

Mindegyik községben van fogyasztási szövetkezet. A 38 szövetkezet közül 36 egyidejűleg az értékesítéssel is foglalkozik. Legfőképpen a tejnek és a tojásnak értékesítésével. Ujabbban foglalkoznak toll és állati bőrok összegyűjtésével is és szép eredményeket értek el.

Az értékesítésnek és a fogyasztásnak ez az összekapcsolása kitűnő módszernek bizonyult. Amióta az értékesítés és a fogyasztás így egy kézben van, a szövetkezetek nagyon felvirágoztak. A sok nehézség, amit e'lig a kinnlevőségek és a pénzhiány okozott, teljesen megszűnt. A gazdák könnyen és szívesen fizetik be tökérszeiket. Ha szükség van rá, örömmel, minden huza-vona nélkül fel is emelik azokat. Hátalékok vagy egyéb tartozások sincsenek, pedig a vásárlási kedv erősen fokozódott. A magyarázata e jelenségnek felettébb egyszerű. A szövetkezet a tejnek, tojásnak és egyéb összeszedett termékeknek árából egyszerűen levonja az esedékes részleteket és az áru-tartozásokat. Modern és célszerű cserekereskedelem folyik tehát ezekben a községekben, mely a természeti gazdálkodás minden előnyét biztosítja a gazdának, annak hátrányai nélkül: olyan megoldás ez, amit egyedül a szövetkezet tud biztosítani.

A tejtermelésnek ez a berendezkedés hatalmas lendületet adott. Egyetlen nagy község a 38 közül egymaga 4 és félmillió liter tejet termelt és dolgozott fel a múlt évben. Van ebben a községben olyan kisgazda, aki egyedül 30.000 liter tejet szolgáltatott be. Régebben is termeltek vaját, ez a vaj azonban csak közvetítők, többnyire zsidó kufárok útján jutott el a piacokra. A nyereség természetesen ezeknek a zsebében maradt. Amióta ezt a kettős szövetkezeti rendszert bevezették — néhány éve csak ennek — a falusi szövetkezetek központi szervei szállítják a vajat távoli piacokra s újabbban a külföldre is. A közvetítők egészen fölöslegessé váltak, ezzel szemben a falusi intelligencia értékes és munkás új réteggel erősödött meg: azokkal a többnyire fiatal, tanult férfiakkal, akik az értékesítést és az észszerű, piacépes termelést kellő hozzáértéssel a helyszínén irányítják.

A falunak ez a szellemi gazdagodása természetesen más, tisztán szellemi és nemzeti területeken is érezteti hatását: ezek a tanult férfiak és nők, kik javarészt e falvak gyermekei, nemcsak a falu gazdasági termékeit közvetítik a városba, hanem ugyanakkor a város szellemi termékeit, műveltségét, tudását hozzák és terjesztik a faluban. Terjesztik előszóval, tanítással, még inkább azonban példával, igényesebb életmódjukkal, szokásaikkal. A pusztá otlólétük és az, hogy boldogulásuk a falu boldogulását jelenti, eleven kapcsolat a falu és város között. Lükettő véredény a nemzeti testben, mely ki-egyenlít és éltet. Hatalmas lépés a falu polgárosodása felé, de ugyanakkor út is, melyen a város eljuthat a falu lelkéhez és megértheti azt.

Mindez nem Dániáról szól és nem is az ukránokról, akiket annyiszor irigyeltünk már ezeken a hasábkon. Ezek a falvak itt élnek, ebben az országban, ahol mi, még pedig Romániának legtávolabbi és legelmaradottabb tarto-

A litván kormány közzéletette a lengyel ultimátumot

Litvánia nem hajlandó Vlnáról lemondani

Kaunasból jelentik: A kormány felhivatalos lapja közzétette a lengyel ultimátum szövegét. Az ultimátum mindenekelőtt elutasítja a litván kormányt a határc incidens bizottsági elintézésére vonatkozó indítványát és a következő követeléseket támasztja:

A diplomáciai kapcsolat Lengyelország és Litvánia között feltétel nélkül, haladéktalanul helyreállítandó. A két ország képviselőinek legkésőbb március 31-ig el kell foglalniuk helyüket. Ezeknek a feltételeknek elfogadására a lengyel ultimátum 48 órai időt ad és hozzáteszi, hogy ha a litván kormány nem válaszol, vagy fenntartással él, vagy módosítást javasolt, azt a lengyel kormány elutasításnak veszi és ezesetben saját eszközeivel biztosítja Lengyelország érdekeit. Követeli, hogy a Litvánia küldendő lengyel követ részére adják meg a lehetőséget, hogy kormányával szárazföldi, légi- és víziúton összeköttetést tarthasson fenn és az érintkezést a varsói kormány-nal posta, táviró és telefon útján is fenntarthassa. Az ultimátum ugyanezeket a jogokat helyezi kilátásba a Varsóba küldendő litván követnek is.

A litván felhivatalos lap közleménye nem említi a lengyel ultimátumnak azt a követelését, hogy Litvánia végleg mondjon le Vlnára támasztott igényéről. A külföldi fővárosokba érkezett hírek szerint az ultimátumban ez a követelés is benne van.

Lengyel politikai körökben elterjedt, de hivatalosan meg nem erősített hírek szerint a litván kormány válasza már megérkezett és a kormány elfogadta a lengyel követeléseket. Hajlandónak nyilatkozott a normális kapcsolatok helyreállítására, de hangoztatta, hogy

Vlnáról nem mond le és a jelenlegi határokat elismerni nem hajlandó.

Kaunasi jelentés szerint a litván képviselőházat szombat délelőttre ülésre hívták össze.

A LENGYEL LEGIONISTÁK LITVÁNIA ELTÖRLÉSÉT KÖVETELIK

Vlnából jelentik: A lengyel légionisták péntek esti tömeggyűlésén egyhangú lelkesedéssel határozatot fogadtak el a következő szöveggel:

— Vlnának, Pilsudszky szülővárosának lakossága fölhívja a kormányt, hogy Litvániát Lengyelországnak a Keleti tengerhez való útjából távolítsa el. Évszázadokon keresztül volt Lengyelországnak a Keleti tengerhez kijárata nemcsak Danzigon, hanem a Memel folyón keresztül és Memel kikötőn át. Ezt a történelmi utat vissza kell adni és Litvániát, mint akadályt ki kell kapcsolni.

A határozatot átnyújtották Rydz-Smigly tábornagnak is. A gyűlés után nagy felvonulás következett, amelyen hevesen tüntettek Litvánia ellen. A litván kormány tagjait gyújtogatónak nevezték, akik veszélyeztetik az európai békét. Még számos más gyűlés volt Vlnában és a legtöbb szónok az azonnali mozgósítást és Litvánia megsemmisítését követelte.

A LENGYEL ÁLLÁSPONT KÖZLESE ROMÁNIAVAL.

Bucuresti. Saját tud. Arcisevszki bucaresti lengyel követ tegnap látogatást tett Tatarescu külügyminiszternél és közölte vele hivatalosan országa álláspontját a lengyel-litván konfliktusban.

Máris küldje be tavaszi kabátját, ruháját tisztítani, vagy festeni

„COLOREX“ Végh festődébe

Piața Regina Maria 2. — Str. Crinalului 5. — Bulv. Reg. Ferdinand 61.
Telefon 2-17. Telefon 108.

mányában: Basarabiában. Azoknak a németeknek a falvai ezek, akiket 1818-ban I. Sándor cár telepített le a Fekete tenger partvidékein délnémet tájakról. Szövetkezeti szervezetük sem valami régen épült ki. Az a kettős formája, melyről fennebb szólottunk, mindössze néhány éves. Ezalatt a néhány év alatt azonban többször fejlődött és nagyobbat lendített a falvak jólétén, mint azelőtt évtizedek alatt.

Ime, tehát lehet. Nem áll meg az a kényelmes kifogás, hogy a szászok könnyen beszélnek, nekik régen kiépült szervezeteik vannak. Nem áll helyt az sem, hogy nem lehet semmit sem előbbre vinni, mert a viszonyok bizonytalanok, minduntalan újabb rendeletekkel és váratlan változásokkal kell számolni, az effélével pedig a rendszeres munkában — nem lehet számolni. Mindezek a fordulatok és meglepetések, melyeket nem vonunk kétségbe, a bizonytalanság, mellyel azok jártak és a jövőben remélhetőleg egyre kevésbé fognak már járni, — éppen úgy érintették ezeket a falvakat. És mindezek ellenére, ment a munka és gyönyörű eredményeket mutatott fel. A nehézségeket legyőzte a szövetkezeti összetartás és a vezetők hozzáértése. Az eredmény pedig nem maradt el.

Azt szokták mondani, nem lehet megszervezni a szövetkezeti értékesítést, mert a szövetkezet nehézkés és nem tud a tojásszedő, meg minden egyéb mással kupekedő zsidóval versenyezni. Basarabiában sokkal több az ilyen zsidó és ime, mégis lehet.

Nem is ezen múlik ez a nagy és mindenél fontosabb gazdasági kérdésünk, amitől falvaink nemzeti helytállása és szellemi emelkedése legelső sorban függ.

A gazdasági élet s így a szövetkezeti mozgalom is, valóban lendületessé, igazán eredmé-

nyessé csak úgy lehet, ha a kisebbségi nemzet minden egyes tagja éppen olyan nélkülözhetetlen népközösségi funkciót lát abban, mint az iskolában, az irodalomban, a politikai megmozdulásokban. Ezt kell meglátnia a falusi embernek, aki termel és a városinak, aki ezt a terméket elfogyasztja. Tudnia kell mindenkinek, hogy e népközösség belső gazdasági határai hol vannak és azt is, hogy kik azok, akik azokon belül élnek és kik állanak azokon kívül.

Kisebbségi nemzet-gazdaságot csak igazi és eleven népközösségre lehet építeni. A liberalista fegyelmetlenség gazdasági téren és a liberalista-individualista szelvelgés a szellemi területeken nem fér ezzel össze, sőt a kettő éppen séggel kizárja egymást: vagy akarunk valóban segíteni egymáson gazdasági összefogással és akkor a legelső feladat a fegyelem, az összezárkozás mindenekelőtt gazdasági téren vagy megelégszünk azzal, hogy kicsi nyelv-tócsák legyünk és elég vigasztalásul annyi, hogy ezekben az önző, holt vizű tócsákban homályosan, zavarosan tükröződnek a nyugati szellemi élet változásai és mozgásai.

Sokat emlegetik mostanában erre mifelénk a falut. Nem vonjuk kétségbe, hogy jóhiszeműséggel. Az igazság azonban az, hogy liberalista érdekeltségek szolgálatában még akkor sem lehet a falut megerősíteni, ha ezek a körök egyazon nemzetnek fiai közül toborzódnak. A falut a mi magyar falvainkat ma csak úgy lehet igazán és eredményesen szolgálani, ha megadjuk neki azt, ami hiányzik: a testi munkához, amit gazdasági téren elvégez, a szellemi irányítást ugyanezen a téren. Az értékesítésnél tehát a fogyasztás megszervezésénél és a piacok felkutatásánál. A basarabiai falvak példája mutatja, mily gyors és nagy eredményekkel jár ez a segítség.

»A betű és a lélek«

Pakots Károly timisoarai előadásain melegen méltatta a katolikus napisajtót

Timisoara. Saját tud. A Katolikus Női Misszió által rendezett Világnézet-iskola során Pakots Károly dr kanonok, baiamarei plébános tartott két estén keresztül folytatódó előadást *A betű és a lélek* címén. Az előadásokon megjelent a katolikus társadalom színe-java, megjelent Pacha Ágoston dr megyéspüspök is. Elragadó meggyőződéssel és átérzéssel beszélt Pakots Károly az igézetéről, amelyet az ember gyakorolhat emberre: a szív őszinte valómságával szölt arról, milyen igézetet gyakorolt az ő lelkére az édesanyja, — XI. Pius pápa, az új korok legnagyobb pápája, — és Prohászka Ottokár. Beszélt a hegyek és a tenger igézetéről, a művészi nagyalkotások igézetéről s végül a nyomtatott betű mérhetetlenül nagy és lélekátformáló kihatásairól. Az ihlet magával ragadó hangján idézte Szent János evangéliumát az Igeről... És mindenek általa lettek, amik lettek... Beszélt a nagy I-vel írt Igeről és a kis i-vel írt Igeről... Lelkiség kell az irodalomban. Lelkiség és irodalom összeforranak. Egy világháborúnak kellett jönnie, hogy az emberiség ráeszméljen arra, hogy a lélek szikrája, a lelkiesség benneél. A zolai és voltairi felfogások ideje elmúlt. Az olvasmány roppant lelki befolyásának illusztrálására konkrét eseményekre utalt a regényirodalom köréből. Micsoda rengeteg befolyása van akkor a napi olvasmánynak, az újságnak! Amíg egyrészt meg lehet állapítani, hogy bajnahasadás pirkad: hogy nem katolikus kiadók kezén kapós a ka-

tolikus irodalmi mű, a színpadra szívesen vizsgál a misztériumot s a film vásznára a katolikus filmet — kiadóknak, vállalkozóknak ez tisztelet, nekünk pedig jel. — addig másrészt a kultúrember legyen ura szabadakarátának. Határozza meg maga, miféle kulturát enged a lelkébe áradni. Miféle lapot olvas naponta. Van ma már katolikus napilapunk. És melegen, meggyőzősen méltatta a katolikus napisajtót. Hiszen ott állt a bölcsőjénél is. És — a mi lapunk olvasóinak nem kell külön bemutatnunk Pakots Károlyt. A szívükbe zárták — mint ahogy timisoarai Auditoriumát is elragadta ihletett lelke, meggyőződésekének heve s az igazság ereje, amely minden szavából kicsengett...

Gyomorégés, gyomor-, bél-, máj-, epegyörcsök

ideges gyomorbajok, álmatlanság, szédülés, emésztési zavarokkal járó fejfájás, hányingernél a világhírű amerikai

GASTRO D.

gyógyszerrel elért eredményeket a bécsi Rockefeller-intézetben (Childs Spital) végzett hosszú kísérletek után a Wiener Medizinische Wochenschrift hosszú cikkekben méltatja.

Gastro D kapható gyógyszerárakban és drogeriákban, vagy postán megrendelhető 135 lej utánvét mellett Császár E. gyógyszerárakban, București, Calea Victoriei 124.

Id. Szemlér Ferenc halálára

A mindenség épületének két csodakapuja van: az egyik kifelé nyílik, a másik befelé. Az egyik a teremtés, a másik az elmúlás kapuja. E két kapu körül ujjonganak és zokognak megszámlálhatatlan év óta az emberek milliói. Az öröm egyformán öleli át mindazt, amit a természet a tudás, a tehetség köntösébe öltözött isteni bölcsesség létrehoz: a gyermeket, a gondolatot, a dalt, a gépeket. A bánat fekete takarója egyformán fűdi be az elmúlást, akár a falevélét, akár az emberét.

Mindenkinek a halála fáj az érző lelkű embernek, de van sírás, mely síróbb, takaró, mely feketébb a többinél. Ezért szomorúbb annak temetése, akit mindenki ismert, aki egy kicsit mindenkinek lelki rokona volt.

Id. Szemlér Ferenc halott. Gazdagon tartalmas életére pontot tett a halál, de előbb az isteni Gondviselés erős próbára tette lelkületének erősségét, mert keserű szenvedések egész sorával látogatta meg. Békétűréssel, nagy meghalni tudással viselte a szenvedéseket, mert készült a halálra. Szerette az életet, munkáját val szentelte meg s mert nagyon szerette, a haláltudaton túl, ünnepelni is tudta.

Tanár volt, a nemzet szellemi napszámosa. Lelkeket formált és ezt hozzáértéssel tette, mert önlelke kialakítása és életcélja volt. Eleme volt a munka, a tanítás. Nemzedékek egész sora hagyta el az intézet falait, ahol ő tanított, lelkében azokkal az elvekkkel, amelyeket egész életében vallott: szeretet, munka, becsület.

Jó ember volt. Mindenki szerette. A munka hiánya siettette halálát. Még teljes szellemi frissességben érte el a korhatárt, de a hideg paragrafusok a nyugdíjas kisebbségi tanár sivar életformái közé szorította. Még dolgozni szeretett volna, de nem lehetett. Csak néhány nézett be nyugdíjaztatása után az elhagyott második otthonba, a tanári szobába, mert fáj a valóság, hogy már nem taníthat. Sokszor mondogatta: „Csak a csemettyű hangját ne hallanám, tízpercek idején, mert olyankor fájdalommal telik meg a lelkem.“ Mint hálát öregdiák, sirva gondolt mindig az Alma Materre, amelynek szorgos munkása, majd tizenhét esztendeig igazgatója volt. Keresztényi módon halt meg, hisz keresztényi volt egész élete. Emlékét mindig megőrizzük. Csak az halott, akit elfelednek. Akire emlékeznek, az mindig él.

Heszke Béla

Id. Szemlér Ferenc 1871 november 24-én született Székesfehérvárott. Középiskolai tanulmányait szülővárosában és az esztergomi Érseki Főgimnáziumban végezte. Ugyancsak ott tett érettségi vizsgát is. Főiskolai tanulmányait a budapesti, majd a clujai Tudományegyetemen végezte. Mint egyetemi hallgató szorgos és tehetséges munkása volt az ébredő katolikus sajtónak. Munkatársa volt az „Alkotmány“-nak, ahol első versei és prózai írásművei megjelentek. 1899-ben került Ardealba, mint a tárgyuművelő róm. kat. főgimnázium magyar-német szakos tanára. 1902—1917-ig Odorheiu-n volt tanár, míg 1917-1918-ig, mint a brasovi római katolikus főgimnázium igazgatója működött. Hosszu és eseményekben gazdag tanári működése alatt tevékenyen vett részt a hit és társadalmi életben. Számos esetben a Katolikus Nagygyűlésnek szónoka volt. Egyike a Romániai Dalosszövetség megalapítóinak, amelynek később örökös díszelnöke volt. Elnöke volt a Brasov-i Magyar Dalárdának. Társadalmi működése mellett az irodalmi sem hanyagolta el. Írásai Transsylvaniai folyóirataiban, naptáraiban, napilapjaiban jelentek meg. Mélyen érző lélek és felekelt gondolkodás jellemzi ezeket az írásokat, amelyek nevében egyben meg is örökítették. Halála osztatlan nagy részvételt keltett.

A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki:

Tudatjuk szereteteinkkel, barátainkkal és ismerőseinkkel, hogy id. Szemlér Ferenc a brasovi róm. kat. főgimnázium nyug. igazgatója életének 67-ik és boldog házasságának 33-ik évében, f. hó 17-én, a halotti szentségekkel meg erősítve csendesen elhunyt. Temetése f. hó 20-án vasárnap d. u. 3 órakor lesz a brasovi róm. kat. főgimnázium tornacsarnokából. Lelkiúdvéért az engesztelő szentmiseáldozat f. hó 21-én hétfő reggel 8 órakor lesz a plébánia-templomban.

Az egész német birodalom területén népszavazás lesz április tizedikén

Hitler beszámoló-beszéde a birodalmi gyűlésen. A kiegyesített Németország képviselőire új birodalmi gyűlést választanak. — Hitler új négyéves felhatalmazást kér a német néptől

Berlinből jelentik: A német birodalmi gyűlés péntek esti ülését pontban 8 órakor nyitotta meg a Kroll-opera pompásan feldíszített helyiségében Göring, a birodalmi gyűlés elnöke. Közvetlenül az ülés megnyitása előtt érkezett a terembe Seyss-Inquart, Ausztria birodalmi helytartója az osztrák országos kormány tagjával. Seyss-Inquartot és az osztrák minisztereket percekig tartó tapsorkán fogadta. Göring a következő szavakkal nyitotta meg az ülést.

— A német birodalmi gyűlés mai ülése bizonyára a legnevezetesebb ülés lesz azok között, amelyeket a harmadik birodalom megalakulása óta tartott. Mint ennek a birodalmi gyűlésnek az elnöke, üdvözlöm a német Ausztria birodalmi helytartóját és a német-osztrák országos kormány tagjait, akik első ízben jelentek meg a birodalmi gyűlés termében. Az ausztriai német képviselőinek részvétele a birodalmi gyűlésen jelképe a régi birodalom és a régi Ausztria újbóli egyesülésének. Az Ostmark ime visszatért a birodalomba és most már mindenki szemében nyilvánvaló, hogy csak egy birodalom van és egyetlen vezér irányítja a németek sorsát.

HITLER BESZÉL

A NEMZETISÉGI ESZME FEJLŐDÉSÉRŐL.

Göring hatalmas tapssal és éljenzéssel fogadott beszéde után Hitler birodalmi vezér és kancellár lépett a szónoki emelvényre.

— Azért hívtam önöket, — mondotta, — hogy mélyen megindult szívvel jelentést tegyek a lefolyt eseményekről, amelyeknek jelentőségével önök valamennyien tisztában vannak.

Pályázati hirdetés!

A Dreher-Haggenmacher Oradeai Sörgyár r. t. Igazgatósága pályázatot hirdet, egy **húsvét hetében** forgalomba kerülő **új gyártmányú tápsör megfelelő elnevezésére.**

Minden sörfogyasztó pályázhat, lehetőleg román hangzású, egy szóból álló név közlésével.

- I. díj 50 üveg sör az új sörből
- II. „ 25 „ „ „ „ „
- III. „ 10 „ „ „ „ „

A gyár igazgatósága márc. 25-én vizsgálja felül a beérkező „jeligés“ pályázatokat. Az eredményt közölni fogjuk. A gyár jogosított a díjazott elnevezéseket védjegyzetelni. Bárki több névvel is pályázhat.

A pályázatok a Dreher Haggenmacher Oradeai sörgyár Igazgatósága címére küldendők. Az idő rövidségére való tekintettel, sürgősen és közölje elgondolását azonnal. Biztosíthatja egész húsvéti sörszükségletét ha **ültes és szerencsés!**

Dreher Haggenmacher

Oradeai sörgyár r. t.
igazgatósága.

Ezenkívül közölnöm kell önökkel olyan elhatározásomat is, mely magát a német népet és a birodalmi gyűlést illeti.

Mindennemű Rheumás

fájdalmaknál, köszvény, idegzsába és hasonló megbetegedéseknél a Togonal-tabletták biztosan és gyorsan hatnak. Ha orvosok ezrei ajánlják e szert, Ön is bizalommal használhatja. Meglepően kedvező eredmények olyan esetekben is, mikor semmiféle más szer nem használt. Egy kísérlet meg fogja győzni! Kapható gyógyszerárakban és drogériákban 42, 14 és 3 tablettás csomagolásban.

Az önrendelkezési jog megtagadása az osztrák-német néptől

Ausztria hiábavaló küzdelmei az anyaországgal való egyesülésért

— A szónok aztán így folytatta:

— *Nem valljuk azt a nézetet, mintha a nemzeti állam feladata az volna, hogy mindenütt területi egységet valósítson meg.* Van azonban Európában olyan államalakulatok, amelyek önmagukon viselik a tudatos és szándékos igazságtalanság jellegét, hogy fenntartásuk hosszabb időre csak a legnyersebb erőszak útján lehetséges. Ilyen állam volt a háború után Ausztria. Ennek a csonka államnak létesítése 6 és félmillió német ember önrendelkezési jogának erőszakos elkobzásába került. Ezt az erőszakot a cinikus nyíltsággal be is ismerték. Az önrendelkezési jog ismert feltalálói ugyanis nem törődtek azzal, hogy a békeparancsok révén hat és félmillió embert akaratától megfosztottak és erőszakkal arra kényszerítettek, hogy önrendelkezési jogának elrablásába belenyugodjék és eltérje az elszakítást a szomszédos, nagy anyaországtól. Sőt, amikor Ausztriában korábban mégis elhatározták, hogy népszavazást tartanak, mégpedig olyan időben, amikor még sem Németországban, sem Ausztriában nem volt nemzeti szocializmus és nem voltak nemzeti szocialisták és

a szavazók több, mint 95 százaléka a német birodalommal való egyesülés mellett foglalt állást, akkor az új népjogok apostolai a nyers erőszakra támaszkodva egyszerűen megtagadták,

A berchtesgadeni találkozás és ami utána következett

Schuschnigg más államok sugalmazását követte, mikor a megegyezést megtagadta

Hitler kancellár a nagy fordulat kifejlődéséről szólott.

— A jog — mondotta — akkor is jog, ha németekről van szó. Nem lehet csodálkozni azon, hogy egy nép, melytől emberi jogait megtagadták, végül úgy érzi, hogy önmagának kell cselekednie. Németország újból világhatalommá vált és vajjon melyik világhatalomná vált és vajjon melyik világhatalom tűné el nyugodtan, hogy határai közelében saját népének fiaiból álló milliókat a legkegyetlenebbül bántalmazzák. Vannak pillanatok, amikor ezt tovább türelemmel nézni lehetetlen. Ez indított arra, hogy Schuschnigg szövetségi kancellár úrral a berchtesgadeni megbeszélést kezdeményezem.

Hitler hosszabb visszapillantást vetett a nemzetiségi eszme fejlődésére az elmúlt évszázad során. Hangoztatta, hogy más népek hozzájutottak a nemzeti eszme teljes beteljesüléséhez.

— A német néptől azonban — folytatta — a sors ezt a legtermészetesebb jogot megtagadta. A világháború kimenetele fokozta a németek széttárgoltságát és úgy látszott, hogy véglegessé teszi azt a szerencsétlenséget, hogy a német nép különböző részei el legyenek szakítva az anyaországtól. A wilsoni elvek, melyek a népek önrendelkezési jogát hirdették s amelyek alapján a német nép fegyverletételét elérték, sok millió fajtestvérünk legkegyetlenebb leigázására vezettek. Azokat a jogokat, amelyeket a legprimitívebb gyarmati törzseknek megadtak, fölünk, a világ egyik legrégebb kultúrájú nemzetétől megtagadták.

hogy ez a nép önrendelkezés útján kifejezhesse a maga akaratát.

Az osztrák állam emiatt kezdettől fogva tökéletesen életképtelen alakulat volt. A gazdasági nyomor elképesztő méreteket öltött. Ezt nem azért mondom, hogy a demokrata világpolgárok szívét megindítsam, mert tudom, hogy ilyen dolgok iránt ők érzéketlenek, mint ahogyan nyugodtan szemlélik, hogy Spanyolországban félmillió embert leöltek és nem indította meg őket, de ugyanakkor mély felháborodást mutatnak, ha Berlinben vagy Bécsben egyetlen zsidó agitátortól megvonják az ipar-engedélyt.

A LÁTSZAT-SZUVERÉNITÁS KORSZAKA AUSZTRIÁBAN

— Később — mondotta Hitler — akadtak belső emberek is, akik készek voltak ezt a kivülről szállított látszat-szuverénitást támogatni és maguknak kormányzati helyeket biztosítani a nép rovására. Nem szabad csodálkozni, hogy mindezek láttán a nemzeti érzelműek között urrá lett a felháborodás és az elkeseredés és az a fanatikus eltökélés, hogy ettől a hazug demokráciával leplezett helyzettől megszabaduljanak és a népi élet örök jogait érvényesítsék. Amikor millió és millió német ember azt óhajtotta, hogy visszatérjenek igazi hazájukba, akkor ez a demokráciák, mint helyén nem való dolgot elleneztek.

— A legnagyobb komolysággal kijelentetem előtte, hogy olyan kormányzat, mely hijában van a törvényességnek és mely a pusztá erőszak alapján kormányoz, az idők során elentébe kerül a népakarattal. Kértem, kímélje meg a német Ausztriát olyan helyzettől, mely előbb-utóbb összeütkezésre vezethet. Olyan utat javasoltam neki, mely a feszültség levezetéséhez és a lassu kiengesztelődéshez vezetett volna Ausztriában is, a két állam között. Hangoztattam, hogy ez az utolsó kísérlet és ha ez nem sikerül, a német nép jogait azokkal az eszközökkel fogom érvényesíteni, amelyeket végső eszközként szoktak használni, olyankor, amikor az emberi belátás elzárkózik az igazság

Ertesítjük a

Telefontársaság előfizetőit, előfizetők névjegyzékében

hogyan az új, külön Oradea számára összeállított

minden előfizető szerepelni fog, mint a jelenlegi névjegyzékben.

Aki a névjegyzékben változtatást akar eszközölni, az közölje kívánságát a Telefontársaság Bul. Regele Ferdinand 2. alatti propaganda irodájával. Ezt a változtatást ingyen végzik el, de legkésőbb április 1-ig közölni kell az irodával.

parancsa elől. Beszédemben, amelyet február 20-án itt elmondtam,

kezet nyújtottam Schuschniggnek, de ő válaszbeszédében ezt a baráti kezet visszalökte. A Berchtesgadenben vállalt kötelezettséget habozva teljesítette s habozása annál erősebbé vált, minél inkább erőltették más államok a tagadó magatartás sugalmazását.

Ma már megállapítást nyert, hogy a külföldi sajtó rágalomhadjárata jórészt Schuschnigg sajtóirodájából indult ki. Az sem kétséges, hogy Schuschnigg el volt tökéltve a berchtesgadeni megállapodás megszegésére. Március 8-án hírt kaptunk arról, hogy Schuschnigg népszavazást tervez. Ez annyira hihetetlennek látszott, hogy eleinte nem is hittük. Am a rákövetkező napon megérkezett a megerősítés, hogy merénylet készül nemcsak a berchtesgadeni meggyezés, hanem az osztrák nép ellen. Eltökéltem, hogy véget vetek hazám további leigázásának. Elrendeltem mindazokat a rendszabályokat, amelyek szükségesnek látszottak, hogy

Ausztriát megóvjuk Spanyolország sorsától. Az ultimátum, mely ellen most az egész világ panaszkodik, nem volt egyéb, mint szilárd kijelentés, hogy Németország nem tűri tovább fajtestvéreinek elnyomását és óvást emel az ellen, hogy az osztrák kormány olyan útra tévedjen, mely elkerülhetetlenül vérontásra vezet.

Hogy ez a magatartás helyes volt, mutatják a következmények. Három napon belül Ausztria egész népe sietett hozzánk pártolni. Egyetlen lövés sem dördült el. A két ország egymásra találásának egyetlen ember sem esett áldozatul, ami bizonyára fájdalmasan érinti a nemzetközi pacifistákat.

Schuschnigg és hívei csak köszönetet mondhatnak beavatkozásunkért, mert ez mentette meg nemcsak sok száz osztrák életét, de az ő életüket is. Schuschnigg és hívei tulajdonképpen nem érdemlik meg az életüket. De a nemzeti szocialista állam, mint szuverén győző kegyelmet gyakorol és meghagyja az életüket.

„BOLDOG VAGYOK...”

— Boldog vagyok, — mondotta Hitler, — hogy a legfőbb történelmi megbízatás végrehajója lehettem. Büszkébb megelégedést senki sem érezhet, mint az, akinek megadatott, hogy hazájának népét bevezethette a nagyobb államközösségbe. Önök bizonyára megértik, milyen örömmel tölt el, hogy nem halottakkal és romokkal telt országot szereztem a német birodalomnak, hanem olyan országot, amely teljesen ép és érintetlen és amelynek lakossága újjong a boldogságtól. Elhatározásaim mögött

most már 75 millió német sorakozik és ezt a 75 millió népet erős német hadsereg védelmezi.

MEG NEM ÉRTESEK ÉS HELYESLŐ MAGATARTÁSOK.

— Tragikus — folytatta Hitler, — hogy egy olyan eseményt, mely véget vet Közép-Európában egy elviselhetetlen feszültségnek, a demokraták milyen megnemértéssel fogadják. Azok az állásfoglalások, melyek a demokraták

Baráti hűség fogadalmá Olaszország iránt, — Németország nem akar más népet bántani, de ő maga sem tűr bántalmat

Hitler ezután meleg szavakkal emlékezett meg Olaszország magatartásáról. Szólt Mussolinihez intézett leveléről, melyben hangoztatta, hogy Németország magatartása Olaszország irányában nemcsak módosítást nem szenved, hanem biztosítani akarja Olaszország határainak érintetlenségét, úgy ahogyan nemrég a francia határt biztosította. Köszönetet mondott Mussolininek, majd így folytatta:

— Tudjuk, hogy Mussolini magatartása döntő jelentőségű volt ezekben a napokban s ha egyáltalán lehetséges volt, hogy Olaszországgal való viszonyunk még jobban megszilárduljon, akkor ez most megtörtént. Világnézetek és érdekek közösségéből feloldhatatlan barátság lett. Ennek a barátnak földje és határai számunkra érintetlenek.

Együttes népszavazás Ausztriával. — Nagy-Németország új képviselőit megválasztása

Hitler beszédének befejező része így hangzott:

— Azt hiszem, hogy ezekben a történelmi órákban, amikor a nemzeti szocialista birodalom új erőgyarapodása a németiség örök vágyát és álmát valósította meg, nemcsak Ausztria népe kell, hogy megerősítse a nagy német népközösség megvalósításának hatalmas eseményeit. Április 10-én sokmillió németosztrák fog hitvallást tenni a történelem előtt a nagy német népközösség teljes sorsközössége mellett. Ne hagyjuk őket már ezen az első útjukon sem magukra. Kísérje el őket ezen az úton egész Németország annál is inkább, mert március 13 óta az ő útjuk azonos a miénkkel. Ezért tehát

április 10-én sorakozzék fel a történelemben ezuttal először az egész német nép és tegyen ünnepélyes hitvallást. Nem hat és félmilliót kérdezzünk meg, hanem 75 milliót.

Ezennel felosztatom az eddigi német birodalmi gyűlést és elrendelem Nagy-Németország új képviselőit megválasztását. Ennek a választásnak időpontjául szintén április 10-ét jelöltem ki. Ezennel felhívást intézek az új német birodalom 50 millió választójához. Kérem, ajándékozzanak meg új birodalmi gyűléssel, mellyel Isten segítségével meg tudom oldani a rám váró feladatokat.

— Vizsgálja meg még egyszer a német nép mindazt, amit 1933 március óta elértem és cselekedtem. Elvárom népemtől, hogy ehhez a döntéshez megtalálja a belátást és erőt épp-

részeiről ezekben a napokban történtek, részben tarthatatlanok, részben sértőek. Viszont vannak más országok, melyek kijelentették érdektelenségüket, vagy kifejezésre juttatták örömeiket. Nemcsak az európai kis államokról beszéltek, hanem egyes nagy államokról is. Utalok arra az álláspontra, amelyet Lengyelország ezekben a napokban elfoglalt. Utalok Magyarország meleg helyeslésére, Jugoszlávia igen barátságos nyilatkozatára és egy csomó más állam semleges nyilatkozatára.

Hitler ezután megismételte, hogy Mussolini magatartását sohasem felejtje el.

— Az olasz nép pedig — folytatta — tudhatja, hogy az én szavaim mögött ott áll az egész 75 millió német nemzet. A tengely, mely a két országot összeköti, ezalkalommal is a legnagyobb szolgálatot tette a világ békéjének.

— Németország maga csak a békét akarja és nem akar semmiféle bántalmazást más nép kárára. De ő maga sem tűr el bántalmat és mindig kész arra, hogy becsületéért és jogaiért síkraszálljon. Ez nem csupán frázis. Értsek meg, hogy egy nagy nép már érzületeinél fogva sem nézheti sokáig tétlenül saját véreinek elnyomását.

úgy, mint 1933-ban és kérem, adjon nekem újabb négy évet, hogy a már külsőleg megvalósított egyesülést valamennyiük javára belsőleg is keresztülvihessem. Ennek a határidőnek lejártával az új német birodalom szétválaszthatatlan egységben forr majd össze és virágozni fog a gazdasági élet is.

— És most, — fejezte be szavait a kancellár, — idézzük azok emlékét, akik a régi, de most már a birodalomhoz visszatért Ostmarkban áldozatul estek a német egységért vívott küzdelemben. Idézzük azok emlékét, akik utolsó lehelletükkel is azt suttogták: Egy nép, egy birodalom. Győzelem és üdv neked, Németország!

Hitler szavait szünni nem akaró taps és éljenzés követte, majd Göring, a birodalmi gyűlés elnöke köszönetet mondott Hitlernek és felolvasta Hitler rendeletét a birodalmi gyűlés feloszlásáról és az új választások kiírásáról.

Hitler beszédének visszhangja a francia sajtóban

Párizsból jelentik: A francia sajtó vezető helyen foglalkozik Hitlernek a birodalmi gyűlésen elmondott beszédével. A lapok egy része megemlítette, hogy a beszéd nem volt olyan heves, mint amilyenre számítottak. Több lap azonban, különösen az „Epoque”, az „Echo de Paris” és a „Humanité” aggasztónak tartják Hitler kijelentéseit, főleg Csehszlovákia szempontjából.

Ruháját,
kabátját
minden színre
tökéletesen festi
vegyileg tisztítja

MOKOS

Take Ionescu u. 13
Telefon 13
Fióközlet Str. Avram Iancu 2.

Széleskörű vizsgálat folyik az IOV cluj-i fiókjánál felfedezett visszaélések ügyében

Elrendelték mindazon IOV tagok megidézését, akik kedvezményes vasúti igazolvánnyal rendelkeznek

Cluj. Saját tud. A helybeli törvényszék mellett működő II. számú vizsgálóbírói kabinet, dr. Danicel Grigore vizsgálóbíró vezetésével lan-
kudatlan buzgalommal dolgozik a hadirokkantak, özvegyek és árvák egyesülete cluj-i fiókjánál felfedezett visszaélések ügyében, a vádirat összeállításához szükséges adatok megállapításán. A vizsgálóbíró

elrendelte mindazon I. O. V. tagoknak a megidézését, akik kedvezményes vasúti igazolvánnyal rendelkeznek,

hogyan vallomásuk alapján tiszta képet nyerjen ezen igazolványok kiosztási módjáról. Ugyancsak megidézett

Egger Máriát és Ligger Mártát is, akiket

1936-ban a Teiuş—Bragov közötti vasutvonalon egy ellenőr leplezett le I. O. V. vasúti igazolványok használata közben,

noha erre semmiféle jogcímük nem volt. Ez a leleplezés, illetve az ellenőr által tett feljelentés indította meg ezt a széles körre terjedő vizsgálatot, mely az I. O. V. helyi fiókja igazgatójának,

dr. Iuga Iusztinnak és két másik bűnrészesnek a letartóztatásához vezetett.

amint erről elmúlt lapszámainkban megemlékezünk. A vizsgálóbíró előzetes bűnügyi zárlatot rendelt el mindhárom letartóztatott személy, valamint az I. O. V. egyik volt főtisztviselőjének a vagyonára is, akinek letartóztatására azonban, — mivel a vizsgálat csupán anyagi felelősségét bizonyította — nem került sor.

Fejenként kéthónapi fogházra ítélték a hamis százalékos operáló tisztviselőket

Satumare. Saját tud.

Pénteken nyomorék, mankós emberekkel, szomorú hadiözvegyekkel telt meg a satumarei törvényszék első számú tárgyalóterme. A szerencsétlen hadirokkantakat és hadiözvegyeket három adótisztviselő, névszerint: Miclăuș Grigore, Popescu Gheorghe és Cioncea Florian eulyosan megkárosította. A tisztviselők, akik az avaskörnyéki adóhivataloknál teljesítettek szolgálatot, megbízást kaptak a hadirokkantak és özvegyek nyugdíjainak a kifizetésére. Huszonöt ember háromhavi járulékát kellett, hogy szétosszák. A pénzt átvették a pénzügyigazgatóságon és az összeget a névértéknél olcsóbban öz-

szevasárolt hamis százalékosokkal cserélték ki. A szegény rokkantakat és hadiözvegyeket aztán hamis ezüstszázasokkal fizették. A különbözet pedig maguknak tartották meg. A becsapott emberek hiába panaszkodtak. A hamis százalékosokat a tisztviselők nem cserélték vissza, mire a károsultak a csendőrségtől kértek orvoslást. A nyomozás megállapította a visszaélést és a három tisztviselő ellen megindult a bűnvádi eljárás. A pénteki tárgyaláson a vádlottak nem jelentek meg. A bíróság az ügyet a vádlottak távollétében letárgyalta és a tisztviselőket fejenként két hónapi fogházra, három ezer lei pénzbüntetésre, hivatalvesztésre és az állam kárának a megtérítésére ítélte.

Ausztriai hírek

Starhemberg herceg Davosban. — Fey volt alkancellár végrendeleti vallomása Dollfuss haláláról. — Csehszlovákiában tilos az osztrák események filmje. — Német pénzbehozatal Magyarországra. — Schmidt volt osztrák külügyminiszter Berlinben

Párizsból jelentik: A „Paris Soir“ tudósítója Dawosban találkozott Starhemberg herceggel, akiről egyes külföldi lapok azt írták, hogy Ausztriában letartóztatták.

Starhemberg herceg feleségével és fiával együtt az osztrák események idején Davosban tartózkodott.

Starhemberg anyját, aki Bécsben egy ideig védőőrizetben volt, szabadon bocsájtották.

Párizsból jelentik: Az „Agence Radio“ bécsi jelentése szerint Fey volt osztrák alkancellár, aki családjával együtt öngyilkos lett,

végrendeletet hagyott hátra, melyben bevallja, hogy annakidején ő ölte meg Dollfuss-t.

Prágából jelentik: A lapok szerint a csehszlovák belügyminiszter megtiltotta az ausztriai eseményekről készült filmek bemutatását a cseh filmszínházakban.

Berlinből jelentik: A birodalmi kormány új rendelkezése értelmében ezentúl a Magyarországra utazó németek fejenként havonta háromszáz márkát vihetnek ki és költhetnek el Magyarországon.

Berlinből jelentik: Schmidt volt osztrák

külügyminiszter — elterjedt hírek szerint — Berlinben tartózkodtak. Utazását Németországban vállalt kötelezettségei tették szükségessé.

A NÉMETEK ELHALASZTOTTAK EGY FRANCIAORSZÁGI UDVARIASÁGI LÁTOGATÁST

Párizsból jelentik: Az „Emden“ német cirkálónak a touloni kikötőben bejelentett látogatását elhalasztották. Ezzel a látogatással viszonzták volna a „Jeanne D'Arc“ francia iskolahajó látogatását az egyik német kikötőben. Egyelőre bizonytalan, hogy a látogatás egyáltalán megtörténik-e.

Fejfájás...

Bármilyen gyötrő is, azonnal enyhíti: NEURALGINE JURIST

Nyugodtan dohányozhat fogai mégis szép fehérek maradnak.

A dohányzás folytán rendszerint visszatetsző lerakódás képződik a fogakon, mely a zománcot is megtámadja. Könnyen segíthet rajta: használjon reggel felkeléskor és este lefekvés előtt Chlorodont fogkrémet. A dohányzástól megsárgult fogakat vakítóan fehérré varázsolja a borsos mentát tartalmazó Chlorodont fogkrém. Ezért: első gondolata legyen reggel, felkeléskor és az utolsó este, lefekvés előtt

Chlorodont fogpaszta

Repülőgépek támadása a spanyol partokon egy angol gőzös ellen

Londonból jelentik: Gibraltári jelentés szerint pénteken ismeretlen repülőgépek több bombatalálattal megrongálták a Cerbere fok magasságában a „Pluford“ nevű angol gőzöst. A gőzös Barcelona felé volt uton és csak az mentette meg az elsüllyedéstől, hogy a kapitánynak sikerült a hajót teljes gőzzel parvra vontatni és ott zátonyra futtatta. Az eddigi jelenésekből nem tűnik ki, hogy a bombázásnak vannak-e halálos áldozatai. A hajót nem lehetett megmenteni, mert a bombák felgyújtották.

A jubiláló piarista főgimnázium ünnepségei

Timișoara. Saját tud. Március 25-én, 26-án és 27-én tartják meg a piaristák itteni megtelepedésük százötvenéves jubileumának ünnepségeit. A rendház és a liceum jubileumi ünnepségeit a piarista-templomban tartják meg, az ünnepség részletes programját most állapították meg. A végleges program a következő:

Pénteken 25-én 9 órakor ünnepélyes szentmise segédlettel, a Mária-kongregációs jelöltek avatása, végzi Kayser Lajos nagyprépost, prelátus kanonok, a főgimnázium püspöki biztosa. Mise után szentségimádás, fél 1 órakor litánia és szentségbetétel. — Este 8 órakor a piarista liceum templomi fiu-vegyeskara egyházzenei hangversenyt rendez a rendház templomában. Közreműködnek Goriantu Doro (gordonka) és König Tamás (oboa) magánzámokkal. Oltárbeszédet mond P. Tóth Lajos liceumi igazgató.

Szombaton 26-án 9 órakor ünnepélyes szentmise segédlettel, bemutatja dr. Unterweger Lóthár székesegyházi kanonok, szeminaryumi rektor. Mise alatt a tanulók közös szentáldozása. Mise után szentségimádás, fél 1 órakor litánia, szentségbetétel. — Este 8 órai kezdettel a liceum templomi fiu-vegyeskara második egyházzenei hangversenye. Közreműködnek Brandeis József (hegedű), Dippert Tádé (kürt) és Cutaanu Jenő zeentánár-szerző vezényletével a IV. körületi görögkeleti templomkórus, mely a szerző Sf. Liturgia gr. cat. című művéből ad elő részleteket. Oltárbeszédet mond dr. Korner József püspöki helynök, kanonok.

Vasárnap 27-én 9 órakor főpapi misét pontifikál dr. Pach Agoston megyéspüspök. Mise alatt a vegyeskar Filke: D-moll miséjét adja elő, a dómzenekar kíséretével. Prédikációt dr. Biró Vencel piarista rendfőnök mond. Mise után a liceum bejáratánál elhelyezett két emléktábla megszentelése. — Délután 6 órai kezdettel a liceum templomi fiu-vegyeskara harmadik egyházzenei hangversenye. Közreműködnek Titz Antalné (ének) és Suciu János (hegedű) valamint a püspöki székesegyház zenekara. Vezényel: Braun Dező tanár.

A magánzámokat Irsay Nándor dómorganista kíséri, a hangversenyzámok között Kun János VII. oszt. tanuló játszik harmoniumon.

A hangverseny kezdete pénteken és szombaton pontban 8 órakor, vasárnap pontban 6 órakor. Hangverseny alatt a templom kapuja zárva lesz.

Belépődíj nincs, szíves adományok a rendi templom orgona- és harangalap javára használatnak fel.

Zürichi zárlat. Párizs 13.45, London 21.63 egyenyed, Newyork 436.87, Brüsszel 73.45, Milánó 22.98, Amszterdam 240.95, Berlin 174.90, Bécs 68, Prága 15.24, Varsó 82.20, Belgrád 10, București 325

SCHUSCHNIGG TRAGÉDIÁJA

A független Ausztria eszméjét a politika vagy a diplomácia szemszögéből ellenkező fel-fogásokkal lehet megítélni és értékelni, de kétségtelen, hogy ez eszmének eszményiséggé alakításában Dollfuss után Schuschnigg is tragikus magaslatra emelkedett. Ellenfelei se tudják megtagadni tőle a hősi nagyságot. An-nál kínosabb hat, amikor az ausztriai nagy eseményeket a kegyelet nélküli pletykázás olyan hírek terjesztésével akarja színezni, hogy Schuschnigg a maga eszménye bukása után házasságkötéssel vigasztalta magát, majd aztán öngyilkosságba menekült. Ausztria utolsó kancellárja mostani életküzdelmében mind-végig egész férfi volt, egyházának és hazájának rajongója, akinek emberi nagyságához és hit-hűségéhez nem férhetnek eltörpítő híresztelé-sek. Lehetséges, hogy részvételteltés okából is szállingóztatják róla a házasságkötés, majd öngyilkosság híreit. Azonban Schuschnigg hősi alakja nem szorult reá ilyen részvételteltésekre. Nem szorult rá különösen arra, hogy őt, aki vallásos meggyőződésében is nagy, mégis hité-ben megroskadó kétségbeesőnek igyekezzenek feltüntetni, s az öngyilkosság bűnével akarja-nak nagygyá tenni.

Bizonyos dolog, hogy maga Ausztria sorsa is a világháború végével tragikussá változott. Egész élete kérdésessé lett, mikor előbbi birodalmi nagyságot elveszítette, viszont a béke-szerződés eltiltotta, hogy népi alapon a nagy német közösségben tudja magát megtalálni. Emlékeztetünk rá, hogy a kis Ausztria már a maga megalakulása kezdetén e nagy közösség-be jutásra törekedett, s hogy később Schober osztrák és Curtius német kancellárok a béke-szerződés tilalmát vámunióval és közös jog-rendszer létesítésével akarták megkerülni. Azonban ezt az utóbbi egyesülési módot is a Népszövetség eltiltotta. Akkor jött Dollfuss a kisterületű haza gondolatába való elmélyülé-sel, hogy ám jó: ha a nagyság minden lehet-ősége elveszett, egy szülőföld a maga kicsinységében is találja meg a lélek-nagyságot. A kis országból, a szűkre szorított államterületről is tudjon édes haza lenni. Ezt a gondolatot mártírhalállal is örökséggé tette Dollfuss, s ezt a halálos örökséget vállalta Schuschnigg.

Politikailag is, diplomáciailag is ez a kis állam gondolata akkoriban egyedüli lehetőség volt az osztrák nép számára. De hogy ez az egyedüli lehetőség ne érződjék hörtönnek, s hogy azt az osztrák nép ne lássa csak kény-szerűségnek, hanem vállalja saját meggyőződé-séként, ahhoz új néplélek kellett. Olyan, ame-lyik le tudjon mondani a külső nagyságról, s valami belső tökéletesedésben keressen új népi nagyságot. Van valami önmagát hódító álmo-dozás ebben az összeszűkülésben, de van benne megragadó és fölemelő példaadás is azok számára, akik egyszerű és alázatos kis népi sorsra vannak rendeltetve. Ezek számára valami fonséges vigasztalás annak a meglátása, hogy nemcsak az elszélesedésben, nemcsak a felhalmozásban, nemcsak a hatalmi sokszorozás tultengésében van az egyedüli nagyság, hanem a kis életkörök tökéletessége is az anyagi nagyság helyett erkölcsi nagyságba emelheti az embert. Ez is adhat olyan lelkes önbizalmat és olyan maga iránti hitet, ami mégse hiúság és önhittség.

Schuschnigg kancellár ennek a gondolat-nak és rajongásnak volt a megszállottja. A kis szülőföldet, az ősi otthon hegyek közé zárt határait önmagukban elegendőknek látta, hogy föl az égig és le a természeti kincsek mélysé-géig külön nagyságot adjanak. Nem a fölületi elterjedést, hanem a szűkre szabott határok között is a felmagasztosulás lehetőségét látta. Hofer András tiroli szabadsághős lelkével nézett, ki a maga hegyvidéke kis népét is szembe tudta állítani a világhódító Napoleonn-al. Schuschnigg ezzel a magát is felgyújtó, mást is megindultságba vivő meggyőződéssel

kereste a külső igenléseket a maga eszményi-ségéhez. Valami megható volt, ahogyan az osztrák szövetségstanács legutolsó gyűlésén Motta svájci elnököt azért üdvözölte, mert ez a svájci nagy ember a nagyhatalmakat a kis népek és kis országok jelentőségére figyel-meztette. És aztán az is megható volt, ahogyan Schuschnigg abban a beszédében statisztikai adatokat sorolt föl, hogy a kis Ausztriának egymagában is megvan az életképessége. Acél ereje kell, hogy a kovából szikra pattanjon, de a kicsiny szikra is tűz és fény; Schuschnigg acélbrite így csilolta ki a kis haza kösziklőiből az önmagában bizás melegét és világosságát.

Tragédia volt-e, hogy az acél-kova szikrá-ját elnyelte a német nép egymáshoz vágyódá-sának a lángolása? Tragédia a szikra szubjek-tív szempontjából, hiszen ez is népi nagyságot akart egy kis tüzhelyen föllángoltatni, s mégis el kellett enyésznie a népi nagyság másik érte-lmében. De nem volt tragédia a szeretett nép szempontjából, nem lett tragédia objektív lá-tás szerint. Lehetett volna ilyen népi tragédia, ha Schuschnigg erőltette volna a maga kishaza iránti rajongását testvérharc árán is. De nem erőltette, hanem mielőtt észrevette, hogy ez az erőltetés a vörös lángokat is felgyújtotta volna kis hazája fölött, magára vette az összeomlás minden terhét, s viselte azt hősie felelősséggel és elvonult a névtelenség hátterébe. Mondot-tuk, hogy politikai ellenfelei sem tudják meg-tagadni tőle a hősi nagyságot.

Maradt az, hogy vértelenül létrejött a németek kis és nagy hazájának az egyesülése. És maradt az a sír, mely Schuschnigg néhai feleségének balesettől összezúzott teteme fölé borul ott a bécsi temetőben. Ehhez a sírhoz minden reggel kizarándokolt az osztrákok önfeláldozó utolsó kancellárja. Minden reggel úgy kezdte terhes és világ gondokkal borított hivatalát, hogy előbb felesége sírjánál imádko-zott és elmélkedett. E sírdomb körüli élet volt az ő még kisebb és még végtelenebb hazája, s e körül terült el a másik kishaza: Ausztria. Az ő lelke új házasság nélkül is, de egészen biz-tos, hogy minden öngyilkosság nélkül megta-lálja ezt a két kisebb hazát népe külsőleg megnövekedett nagy hazájában. És ez a külső nagyságra eljutott haza egész biztosan tanulni fog abból az ő eszményéből, hogy a kis élet-körök tökéletességében ott van a belső nagy-ság erkölcsi ereje. Eljön a helátás, mely föl-ismeri a Schuschnigg kishaza iránti rajongá-sában a nagyhazára is hasznos igazságokat. El-jön a belátás, hogy külső nagyság nem lehet tartós belső nagyságok nélkül, s hogy ezek a belső nagyságok a részletek tökéletességéből állanak elő. Ezért van szükség a nagyhazákon belül is a kishazák kultúrára, a szülőfölkök és otthonvidékek nemes lokálpatriotizmusára, egy-egy tájnép hagyományaira és jószokásaira, mint ahogy az emberi alkatban szükség van az egészséges sejtékre.

Schuschnigg férfias, hősi és megható alakja most háttérbe vonulhatott, de amiért rajongott és álmódott, abban alkotó elemek vannak nagy hazája számára is. De annál inkább tanulsá-gok és lélek-biztatások vannak a magukra ha-gyatott, árva kis népek számára, hogy hogyan kell a maguk sorsában, életrevalóságában és a jó Istenben bízniok. Schuschniggnek sok vi-hart ért negyvenéves életéből tehát számunkra is maradtak erkölcsi erők, amikért hálás meg-becsüléssel gondolhatunk mindig őreá.

A legújabb szentírás kiadás

ÖSZÖVETSÉG. I—III. kötet Vázonkötésben
1080 lel.

UJSZÖVETSÉG I—II. kötet Vázonkötésben
360 lel.

Kapható könyvosztályunknál

Negyedik tanácskozás az olasz külügyminiszter és az angol nagykövet között

Londonból jelentik: Rómában pénteken este megkezdődött a negyedik tanácskozás Ciano gróf olasz külügyminiszter és lord Perth angol nagykövet között. Még a pénteki nap folyamán Londonban Anglia és Olaszország képviselői aláírták az angol—olasz kereskedelmi szerződést és a clearing-pótegyezményt. Az egyezményt angol részről lord Halifax külügyminiszter, olasz részről Grandi olasz nagykövet írta alá.

Akadály nélkül lehet a Mezőgazdasági Kiállítás alkalmából külföldről Magyarországra utazni

Budapestről jelentik: Az utóbbi napok eseményeivel kapcsolatban olyan hírek terjedtek el, hogy a mezőgazdasági kiállítás igazolványaival Magyarországra utazni kívánó külföldieket a magyar hatóságok nem engedik a határon át. Ezzel a híreszteléssel szemben a kiállítás rendezőbizottsága illetékes helyről nyert értesülés alapján közli, hogy a kiállítási igazolvánnyal a Jugoszláviából, Csehszlovákiából és Romániából Magyarországra utazók részére a magyar hatóságok minden különleges rendszabály nélkül lehetővé teszik a beutazást, csupán a volt osztrák területekről beutazókkal szemben foganatosítják a szigorubb felülvizsgálatot.

Megkapóan látványos lesz a halászati kiállítás és a mezőgazdasági kiállítás sok más csoportja

Budapestről jelentik: Az országos mezőgazdasági kiállításnak minden évben leglátogatottabb és egyik legnagyobb vonzóerővel bíró része a nádfedeles, golyafészkes halászsátorban elhelyezett halászati kiállítás. Az őstermelésnek ez a legősibb foglalkozása, amelynek egyes szerszámai évszázadok óta nem változtak ez évben ismét szerepelni fog a kiállítás nagyszabású modern keretei között. A kiállítás látogatói akváriumokban elhelyezve látják majd a Duna, a Tisza, a Balaton, a Velencei-tó és egyéb nyílt vizek halait.

A tógazdasági halak közül látható lesz egy-két- és háromnyaras ponty, harcsa, süllő és pisztrángivadék, valamint a kitenyészett nemes aranyhalak. Az ezüstösen ragyogó híres balatoni fogason kívül a kiállítás bemutatja a balatoni halászat ipari melléktermékeit is. Tájékoztatót nyújt még a halkereskedelemről, kivitelről és fogyasztásról.

A sporthorgászat népszerűsítése céljából a kiállítás bemutatja a horgászszerszámokat és felszereléseket is.

Az akváriumkedvelők 2 külön akváriumban mutatják be a legkülönbébb, különleges alakú és színeződésű díszhalakat.

Érdekes csoportja lesz a kiállításnak a méhészet. Ez szemléltetni fogja a különféle méhlekéseket, a gödöllői m. kir. méhészeti gazdaság bemutatja a méhtermékeket, tudományos és gyakorlati kísérletezéseinek eredményeit, tájékoztatót nyújt a méhbetegségekről. E kiállítás keretében láthatók lesznek a különféle: ezalmából, nádából, sásból, kukoricaszárból, szőlővenyigéből és deszkából készült kaptárak, továbbá a legmodernebb méhészeti eszközök, végül a különféle-képpen csomagolt pergetett és lépes csemegemé-zek, méhviasz és a mézesláncsüpar különféle termékei.

Nagyrányu lesz az évek óta mindig növekvő érdeklődést keltő borkiállítás és borkóstoló is. A borászati pavilonban minden híres magyar bor-vidék képviselve lesz és a borpavilon újra meg fog telni a magyar szőlőgazdák kiváló termékei-vel. A bortermelők és a borkereskedők kiállítás-ea egységes összefogó képet fog nyújtani a magyaror-szági szőlőgazdaság és bortermelés helyzetéről, valamint nagy nemzetgazdasági értékéről. A ki-állítás keretében országos borverseny és borki-nálat is lesz, amelynek eredményeként arany, ezüst és elismerő oklevelekkel, valamint tisztelet-díjakkal tüntetik ki a nyerteseket.

A magyar királyi dohányjövedék a legjobb dohányminta-csomókat, a dohánymag értékesíté-sére és mesterséges szárítására vonatkozó adato-kat, növényvédelmi szereit, nemkülönben állandó üzemből szivarkagyártást és csomagolást mutat be. Ugyanítt fog szerepelni az állami sójövédék is, amely bemutatja az általa forgalomba hozott összes sófajták mintáit, közte a különféle alu-mínium sókat, amelyekből a különböző alu-míniumban készült marhasó is.

HIREK

MAGYAR LAPOK

Keresztény magyar politikai napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lej.
 Magyarországon: Egész évre 50 P., félévre 25 P., negyedévre 15 P.
 Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037
 Telefon: 27.

Cluj-i szerkesztő: **Sulyok István**

Kéziratokat nem örvülünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucuresti időjárás-utazóintézet jelentése szerint a várható időjárás: Kellemes idő, gyenge légáramlás, kevés felhő, sok sapsütés, a hőmérséklet nem változik.

PÁLYÁZATOT HIRDETTEK A LEGJOBB ÁBÉCÉS KÖNYV MEGÍRÁSÁRA. Bucurestiből jelentik: Az egységes abécé összeállítására alakult bizottság Emil Diaconescu egyetemi tanár elnöke alatt ülést tartott és elrendelte a pályázat kiírását, amelynek lezárási határidejét május 20-án állapította meg. A pályázatokon résztvehetnek már kiadott dolgozatokkal is. A bíráló bizottságban nem lehet tag olyan, aki pályázik. A pályamunkák közül 4-5 példányt fog kiválasztani a bizottság. Ezekből veszik majd az anyagot a hivatalos egységes abécé összeállításához. Ezeket a kiválasztott abécéket jutalmazni fogják. A közoktatásügyi minisztérium elfogadta a bizottság határozatát.

Mindenféle növény, amire a gyümölcs- és borszemelőknek kis- és nagy kerttulajdonosoknak és kertkedvelőknek szüksége van, szép és képes árjegyzékünkben megtalálható és legjobb minőségben kapható kiterjedt hírneves telephelyen. — A tavaszi szállítás megkezdődött. Aki megbízásának idejében való elintézését óhajtja, rendeljen jókor.

Ambrosi, Fischer és Társa
 Aiud, Jud. Alba

Nyugdíjasok figyelmébe. Felsőbb rendeletre az oradeai állomásfőnökség felhívja az összes katonai, polgári és vasutas nyugdíjasokat, hogy utazási könyvecskéjüket az 1938. évi láttaozások céljából mutassák be a „Biroul de secretariat”-nál, az állomáson. A könyvecskéket el kell látni előzetesen „timbru de modernizarea drumurilor” bélyeggel, amit a II. osztályú jegypénztárnál adnak ki. A CFR nyugdíjasok kivételével csak azok a nyugdíjasok ragasztják fel ezt a bélyeget, ha 75 százalék mellett akarnak utazni, permis nélkül. A könyvecskéket a nyugdíj-könyvecskével együtt kell benyújtani.

HIVATALOS RENDELET A KISIPAROSOK ÉS KISKERESKEDŐK KÖNYVVEZETÉSI KÖTELEZETTSÉGÉNEK A MEGSZÜNTETÉSÉRŐL. Bucurestiből jelentik: Az iparkamarák központja 19385. szám alatt kiadott körlevelében értesítette a kereskedelmi és iparkamarákat arról, hogy a pénzügyminisztérium rendeletileg utasította a pénzügyigazgatóságokat a kiskereskedők, kisiparosok és kézműiparosok könyvvezetési kötelezettségének megszüntetéséről.

A pénzügyminisztérium ezt a rendeletet március 13-án adta ki 170.554 szám alatt. A miniszteri rendelet szerint a kisiparosok, kiskereskedők és kézműiparosok teljes mentesítését az üzleti könyvek tartása alól a minisztérium nem tudja megadni, mert ez törvénybe ütközne. A minisztérium azonban hozzájárul ahhoz, hogy a kisiparosok és kiskereskedők évi 200 lejes pauszál-illetéke magfizetése ellenében mentesüljenek a kötelezettség alól, hogy az előírt üzleti könyveket vezessék.

A rendeletet olyképpen kell értelmezni, hogy a kisiparosok, kézműiparosok és kiskereskedők kötelesek az előírt üzleti könyveket beszerezni, azonban évi 200 lej illeték befizetése mellett mentesülnek a könyvek vezetésének kötelezettsége alól.

Meghalt Kardos András színész és színpadi szerző. Budapestről jelentik: Kardos András színész és színpadi szerző pénteken este 60 éves korában elhunyt. Kardos pályafutását Clujon kezdte, onnan került Pestre a Magyar Színházhoz. Legutóbbi sikerét a „Szózik az asszony” című operettjével aratta. Halálát fehérvérűség és cukorbetegség okozta.

TOVÁBBRA IS ÉRVÉNYBEN MARADNAK A RÉGI MAXIMÁLIS ÁRAK ORADEAN. Saját tud. Az ármaximáló bizottság Constantin M. Constantinescu polgármester elnöklésével tegnap délután négy órákor ülést tartott. A bizottság ülésén Vasile Florescu ezredes-prefektus és a fogyasztó közönség részéről Filip Joan vármegyei inspektor míg a Kereskedelmi és Iparkamara részéről Moldovan tanácsos vett részt. A pékek egy emlékirat alapján kérték a kenyérráak felemelését és ugyancsak áremelést kértek a mészárosok és a fakereskedők. A bizottság alaposan megvizsgálva a helyzetet és a jelenlegi körülményeket, megállapította, hogy az áremelésnek nincsen helye és így továbbra is a régi maximális árak vannak érvényben. Az ármegállapító bizottság határozata értelmében liszt-árak anyagban: nullás liszt 9.40, 2-es számú 9, 4-es számú 8.20 és 6-os számú 7 lei, kicsinyben: nullás liszt 10, 2-es 9.50, 4-es 9 és 6-os 7.50 lei kilogrammonként. Kenyér-árak: fehér 9, félbarna 8, fekete 7 lei kilogrammonként. Hús-árak: I. osztályú marhahús 22 lei, II. oszt. 18, borjúhús 25, szopós borjú 32, disznóhús 28. A hajtó kilója 34, a zsír 37 lei. Fa-árak: I. osztályú cser- és gyertyánfa raktárból vagononként 6400 lei, II. osztályú 6000 lei, I. osztályú bükk- és tölgyfa 5600, II. osztályú 5100, vágott fa kicsinyben 60-65 lei mázsánként. Petroleum: kilogrammonként 3.89, literenként 3.50, só főelárusítóknál 2.70, vizszonteladónál pedig 3.40 lei.

TÜBB TANÁRT FELFÜGGESZTETTEK TILOS POLITIKAI TEVEKENYSÉG MIATT. Bucurestiből jelentik: A közoktatásügyi minisztérium tilos politikai tevékenység miatt felfüggesztette Lazar Traian tanítóképzőzet vezetőjét, továbbá I. Bodogaia, Ion Ioniță és V. Andricioaia brasovi tanárokat és Bordeianu iskolai titkárt. Ugyanakkor több diákot is eltávolítottak különböző iskolákból szintén politikai tevékenység miatt. A diákok II., III., IV., VI. és VIII. osztályokból kerültek ki. A büntetések között az állam összes iskoláiból való kitiltás is szerepel.

Vakmerő lopás a braşovi pénzügyigazgatóság főpénztáránál. Braşov. Saját tud. Tegnap délelőtt vakmerő lopás történt az itteni pénzügyigazgatóság főpénztáránál, amelynek áldozata Buretea György városbíró alkalmazott, akitől 50 ezer lejt „optak el” Buretea a pénztárnál a kifizetésre szánt pénzt olvasta, amikor ijedten vette észre, hogy egy köteg bankjegy, amelyben 100 darab 500 lejes volt eltűnt. A nagy sokadalomban valaki elemelte a köteg pénzt és azzal eltűnt. A vizsgálat megindult.

Agyonlőtte magát, mert félt a megvakulástól. Turdaráról jelentik: Pénteken délután megdöbbentő öngyilkosság történt Turdara. Cadar Ionel megyei közigazgatási vezérfelügyelő Manlicher fegyverrel fejelőtte magát és azonnal meghalt. Cadar a fegyver csövét állá alá szorította és a ravaszt valószínűleg tonaj segítségével húzta meg. A golyó valószínűleg szétroccsolt a fején. A vezérfelügyelő hosszabb szabadságra csak nemrégiben tért haza Turdara. Sulyos szemműtéten ment át, mely nem segített rajta és minden valószínűség szerint a megvakulástól való félelmében követte el az öngyilkosságot. Cadar Ionel mindössze harmincnégy éves volt.

A rheuma a karosszék rabjává tesz

— Ugy fáj a lábam, hogy alig bírom ki.
 — Nyugodj meg! Azonnal alkalmazok egy bedörzsölést **CARMOL-lal*** és azonnal meg fogsz nyugodni.

CARMOL a legjobb bedörzsölőszer hűlés, nátha, reumatikus fájdalmak és láz ellen.
 Egy üveg ára 22 lei
 Kapható gyógyszerárakban és áruházakban.

Titok

Nők tisztá teintjüket gyakran csak annak köszönhetik, hogy figyelmet fordítanak emésztésükre. Legyen az emésztésének szabályozója: **DARMOL**

Darmol hashajtó patikában és drogeriában 4.- és 35.- L

Feljegyzések

Németország és Ausztria egyesülésének hatása legelőbb gazdasági téren fog jelentkezni. Elég egyetlen pillantást vetni a dunai és balkáni államok külkereskedelmének számaira, hogy erről világos képet kapjunk. A német birodalom mindezeknek az államoknak külkereskedelmében nemcsak a legelső helyre kerül, hanem akkora mennyiségekkel szerepel, hogy az utána következő államok forgalma e számok mellett teljesen eltörpül. Románia egész kivitele 1937 év első tíz hónapjában (újabb adatok még nem állnak rendelkezésre) 25.3 milliárd lejt tett ki, bevitele pedig 13.8 milliárdot. Ebből a mennyiségből Románia Németországba 5 milliárd, Ausztriába 1.7 milliárd értékű árut exportált, összesen tehát 6.7 milliárdnyi értéket, ami a román kivitelnek kerekén 27 százalékát teszi ki. Romániának behozatala ugyanebben az időben Németországból 4 milliárd, Ausztriából 1.5 milliárd, összesen tehát 5.5 milliárd, ami az egész romániai behozatalnak mintegy 40 százaléka. Hasonló képet mutat Magyarország külkereskedelmi forgalma is. Magyarország 1935 évben összesen 397.4 millió pengő értékben hozott be árut külföldről. Németországra esett ebből a mennyiségből 89.9, Ausztriára 75.9, amely szám együtt tehát 165.8 millió, ami az egész magyar bevételnek mintegy 42.4 százaléka. Magyarország kivitele a következő számokat mutatja: Magyarországon 1935-ben kivitték összesen 457.7 millió pengő értékben árut. Ebből a mennyiségből Németországba irányult 109.1 millió, Ausztriába 86.7 millió. A kettő együtt 195.8 millió, vagyis az akkori egész külkereskedelmi forgalomnak 43 százaléka. Ezek a számok azonban az utolsó években erős emelkedést mutattak, úgyhogy ma a végső összeg sokkal magasabb. Jugoszlávia 1937 év első kilenc hónapjában külkereskedelmi forgalmának 20.9 százalékát Németországgal, 13.9 százalékát Ausztriával bonyolította le. A mai egyesült német területen tehát 34.8 százalékát az egész forgalomból. Ez az összeg az év végéig tovább emelkedett és közel jár az 50 százalékhoz. Németország kivitele Jugoszláviába 60, Bulgáriába és Görögországba 50 százalékát teszi ki az illető országok egész külkereskedelmi forgalmának. E számok elég világosan mutatják, mily nagy szerepet fog játszani az egyesült német birodalom a dunai és balkáni népek gazdasági életében. (SKIN).

A vizumon kívül beutazási engedély kell a Csehszlovákiába utazóknak. Satumare. Saját tud. A vámhatóságoktól nyert értesüléseink szerint a cseh hatóságok a határon átmeneti intézkedéseket léptettek életbe. Aki Csehszlovákiába akar utazni ismerősei vagy családja által beutazási engedélyt kell, hogy szerezzen annak a községnek a vezetőségétől, ahova utazni készül. Az engedélyt a vízumozásnál fel kell mutatni. A cseh és a magyar konzulátusok vizumot csak abban az esetben adnak, ha az utlevelet a kibocsátó hatóság a legújabb belügyminiszteri rendeletnek megfelelően lebélyegezte.

* Az ülő életmód következtében jelentkező bajoknak, különösen a renyhe bélműködésnek, aranyeres bántalmaknak és emésztési zavaroknak, reggelenként éhgyomorra egy-egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvízzel igen jó eredményeket lehet elérni. Kérdezze meg orvosát.

Oradeai Iparosok Hitelszövetkezet Temetkezési Egyesülete értesíti „A” csoportjának tagjait, hogy Császár József, özv. Balázs Miklósné és özv. Varga Lajosné (479, 480, 481-ik) a „B” csoportból özv. Györfi Józsefné (223-ik) tagunk meghalt. — Ezért az esedékessé vált 10. illetve 11. lejt minden egyes tag által befizetendő az egyesület pénztárába, vagy a pénzbeszedőnek. Elnökség.

Legutóbbi külföldi utamon vásárolt

tavaszi divatkülönlegességeim megjöttek

Szövetujdonságaim a legkényesebb igényeket is kielégítik!

HORBÁTZ
férfiszabóság, uridivatüzlet

Adótarozás miatt elárverezett divataruház. Timisoara. Saját tud. Lidolt Viktor régi jönevű divatüzletére az adóhivatal árverést tűzött ki. Ötvenegyezer lei adótarozás miatt. Lidoltnak harminckétezer lei házbértartozása is volt, amelyet nem tudott megfizetni. Az árverés kedden kezdődött, amikor is az egyes árúkkéket kezdtek elárverezni. Péntekig folyt az árverés, amikor Hetzl Emil recasi gyógyszerész jelentkezett, mint aki meg akarja vásárolni a berendezést a még fennmaradt árúkkészlettel egyetemben. Erre a még meglévő összértékre tartották meg az árverést s a gyógyszerész nyolcvanezer lejjel megvásárolta az üzletet. Az előző napok bevételével együtt összesen száztizenhatezer lei folyt be. A pénteken megvásárolt árúkkészlet igen tekintélyes értéket képvisel.

* **Kötött ruhák** swetterek, gyermekruhák nagy választékban olcsón a LONDON kötődében, Oradea.

LEÉGTEK EGY OKIRALYSÁGBELI KÖZSÉG HARMINC GAZDASÁGA. Bucuresti. Saját tud. A neamt megyei Podoleni községben péntek délután egy parasztház padlásán tűz ütött ki, ami a nagy szőlőn gyorsan továbbterjedt, úgyhogy egy óra alatt 130 gazdaság égett le, egy asszony, egy gyermek, négy ló és 10 tehén a tűz áldozata lett. A piatraneami és buhusi tűzoltóknak néhány órai munkával sikerült azután a tüzet lokalizálni.

BENZINNEL LEÖNTÖTTE ÉS FELGYÚJTOTTA SZOMSZEDNŐJÉT EGY RÉSZEG MÉRNÖK. Bucurest. A Vasile Lascar utca 192. számú házában lakik Costescu mérnök, aki ma éjjel, miután barátai társaságában mulatott, hazaérkezve behatolt szomszédnöje, Valeria Nicolau lakásába. A leány felszólította, távozzék onnan. A mérnök ezt meg is tette, de rövidesen visszatért és leöntötte benzinnel a leányt, majd gyufát gyújtott és lángralobbanította a benzintől átitatott ruhájú fiatal nőt. A leány sikoltozására berohantak a szomszédok és lelépték a leány ruháit, de az így is olyan súlyos égési sebeket szenvedett, hogy életben maradásához kevés a remény. A mérnököt letartóztatták.

* **Titok.** Nők tiszta teintjüket gyakran csak annak köszönhetik, hogy emésztésükre kellő figyelmet fordítanak. Darmolt használjon Ön is! Hatása kitzűnő.

Felnyársalt a bika egy fiatalembert. Satumare. Saját tudósítónktól. Súlyos szerencsétlenség történt a város majorjában. Oláh András szolgaleányt itatni vitte a város bikáját. Az állat valamitől megvadult, kiszabadult gondozója kezéből, Oláhra támadt és felnyársalta. A súlyosan sérült fiatalembert a mentők kórházba szállították. Állapota nagyon súlyos.

* **Ha reumában, köszvényben, ülőidegzésben szenved,** miért nem próbálja ki azonnal a **Togal-t?** Ezen a legmodernebb tudományos kutatók eredményei alapján készített gyógyszer mely szerencsés esetetelénél fogva sem a szívre, sem a gyomorra nem hat károsan, gyors segítséget jelent és biztos gyógyulást eredményez. A **Togal-tabletta** több mint 7000 orvos és számos klinika kedvező véleménye alapján megbízható gyógyszer a hűléses megbetegedések, főfájás, álmatlanság és gripa ellen is.

Elsikkasztott milliók. Timisoara. Saját tud. Sacul banati község adóhivatalában nagy hiányokat állapítottak meg. A vizsgálat kiderítette, hogy Jacob Dimitrie adóhivatali főnök, Carabas Toma és Rista Remus adóvégrehajtók öt és fél milliót sikkasztottak, 1934 óta.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Mindazoknak, akik felejthetetlen drága jó férjem illetve édesapánk elhunytá alkalmával mélységes fájdalomunkban részvétellel osztozkodtak s azt enyhíteni igyekeztek, ezuton is hálás köszönetet mondunk.

Özv. SCHMIDT BÉLÁNÉ
új. SCHMIDT BELA és NEJE.

Nagy erdőtüz Satumare határában. Saját tud. A város határában elterülő Gorun erdőben hatalmas tűz pusztított. Az erdőben a város erdészeti hivatala árverést tartott, amikor észrevették, hogy a vasúti töltés irányából füstoszlop és lángnyelvek törnek a magasba. Az erdőn tartózkodó munkások, tisztviselők, valamint az árverésen megjelent kereskedők azonnal a veszélyeztetett terület felé rohantak, ahol megállapították, hogy a Satumare-somcuti kisvonal mozdonyának egyik kipattant szikrája felgyújtotta a száraz harasztot, amittől lángralobbant az erdő. A segélycsapat árkokat vont, fákat döntött. Megfeszített munkával sikerült a tűz továbbterjedését megakadályozniok. A tűzvesz következtében az erdő, amely a város tulajdona, ötven holdon leégett. A kár összegét még nem tudták pontosan megállapítani.

* **Harisnya,** férfizokni, nyakkendő, zsebkendő nagy választékban olcsón a LONDON kötődében, Oradea.

Temetések Oradeán. Dr Ionel Moldovan ügyvéd 41 éves korában meghalt. Temetése vasárnap délután 4 órakor lesz a Nicolae Iorga-u. 21. számú gyász háztól. — Helinger Anna 50 éves korában elhunyt. Temetése vasárnap délután lesz Marzhitán. (Erdélyi „Concordia.”)

Raica Maria 78 éves korában meghalt. Temetése március 20-án délután fél 4 órakor lesz Beiuson. — Torjoc Katica 78 éves korában meghalt. Temetése március 20-án délután 3 órakor lesz a Rulikovszky-temető Steinberger-kápolnájából. (Caritas.)

Emlékezés Domokos Andorra, aki ötven évig tanított

Domokos Andor, az oradea-olcsói római katolikus elemi fiúiskola igazgató-tanítója a magyarországi Dorozsmán leánya, Rétiné Domokos Blanka házában 78 éves korában elhunyt. Az elmúlt hét szerdáján volt a temetése.

Még pár hónappal ezelőtt oradeai ismerősei körében szórta aranyos kedélye kincseit, s életbizalmat terjesztett maga körül, mikor a Katolikus Körben megjelent. Mult év novemberében kezdett betegkedni. Eleinte itthon gyógykezelték, de állapotja súlyosbodván, mintegy hat héttel ezelőtt Budapestre utazott. Az orvosok bérlőket állapítottak meg, amelyet magas kora miatt már nem lehetett operálni. A hazautazáshoz már nem volt ereje. Így érte utól Dorozsmán a halál. Az elhunyt Domokos Andor érdemes munkája és nagyzeorgalmu ember volt. A salajmgyei Adoni-ban született. A tanítóképzőt Oradeán és Zalaun végezte. Előbb Cehul-Silvanieiben, majd Sălăcean működött. Példás működése elismerésül Schlauch biboros-püspök hozta be őt az olcsói iskolánál megüresedett tanítói állomásra. Nagy családjá volt, 12 gyermeket nevelt fel, kik közül hatan vannak ma életben. Nagy munkabírást igazolja, hogy egyidőben tanított az elemi iskolában, óraadó tanár volt a római és görög katolikus fiutató-képzőkben. Több ipariskolai szaktanfolyamot hallgatott, s mint ilyen, megbecsült tanára volt az ipariiskolának. Gyorsírást is tanított az egyéves női kereskedelmi tanfolyamon. Hetven éves korában még román nyelvkurzuson vett részt.

Negyvenéves tanítói jubileuma alkalmával pápai aranvérdemkeresztel tüntették ki. Ötven évig tanított. Sok generáció sokszáz tanulója került ki keze alól, akik a legkellemebb emlékeznek a mindig jókedvű Domokos bácsira, az ő tanításaira.

Halála gyszab borította az egész egyházmegye tanítótestületét, amelynek ügyvezető elnöke s később örökös díszelnöke lett. Elvitathatatlan érdemei vannak a Katolikus Tanítói Segélyalap megteremtésében. Sok gyászolója között elsősorban a gyermekei állanak: Nagyné Domokos Ilonka turdaj római katolikus tanítónő, Rétiné Domokos Blanka dorozsmai állami tanítónő, Domokos Jenő illeagdi római katolikus tanító, özv. Tóthné Domokos Erzsébet és Domokos Anna; aztán a nagyvázamu unoka és dédunoka. Unokái között van Gánzeri Kálmán oradeai jönevű fiatal kereskedő is.

A megboldogult lelkiüdvéért hétfőn, március 21-ken az olcsói plébánia-templomban Bröszej Lajos apátkanonok fog gyászmisét mondanai.

* **Székrekedésben szenvedő, hágyadt, levert, dolgozni képtelen egyéneknek** a bélmozgást reggel éhgyomorra egy pohár természetes „**Ferenc József**” keserűvíz csakhamar megélenkíti, az emésztőcsatornában összegyűlt salakot kiüríti, a vérkeringést szabaddá teszi s a gondolkodó, és munkaképességet emeli. Kérdezze meg orvosát!

SZÍNHÁZ

Heti műsor:

Vasárnap délután 3 órakor: **Urilány szobát keres,** (Olcsó helyárrakkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: **Egyetlen éjszaka.** (Rendes helyárrakkal.)

Vasárnap este 9 órakor: **Sárgapitykés közlegény.**

Hétfő délután 5 órakor: **Gólyaszanatorium.** (A nagysikerű operett első olcsó helyáru előadása.)

Hétfőn este 9 órakor: **3:1 a szerelem javára.** (Szívek mérközése két féldőben, 12 képen, Abraham Pál világhírű operettrevüje, Szilágyi László, Kellér Dezső és Harmath Imre szövegére. Káprázatos kiállításban, 22 új táncattractióval, teljesen új díszletekkel, 140 új kosztümmel. Rendező: Gróf László. Főszereplők: Solymosán Magda, Sándor Stefi, Úrmösey Magda, Wojticky Erika, Miklóssy Margit, Coppán Flóri, Jenői János, Tompa Sándor, Fülöp Sándor, Csóka József, Réthelyi Ödön, Ceengeri Aladár, Homm Pál, Deésy Jenő, Sándor Andor, stb., stb. A táncokat Topán Lulu, Sándor Andor, Gerő Bori és a legnagyobbbitott tánckar adják elő. A díszleteket és ruhákat Rajnai Sándor tervezte és Kudelász Károly festette.)

Kedd délután 5 órakor: **Marika hadnagya** (Először, olcsó helyárrakkal.)

Kedd este 9 órakor: **3:1 a szerelem javára.**

A SZÍNHÁZI IRODA KÖZLEMÉNYEI:

— **Vasárnapi előadások.** Vasárnap három előadást tart a színház. Délután 3 órakor olcsó helyárrakkal az Urilány szobát keres operett, délután 6 órakor rendez helyárrakkal az Egyetlen éjszaka újdonság kerül színpadra, a ciklusban utoljára, a mult ciklusok legnagyobb sikere, a Sárgapitykés közlegény van a színház műsorán teljesen a bemutató előadás szintjén.

3:1 A SZERELEM JAVÁRA Hétfőtől minden este

Soha nem tapasztalt varakozás előzi meg nálunk a Thalia társulat bombaujdonságát, a sport és a szerelem nagy revüjét, amelynek címe: **3:1 a szerelem javára.**

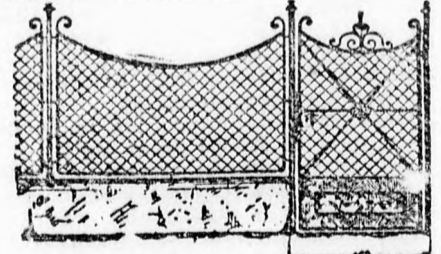
Hétfőn este mutatja be a Thalia társulata ezt a pompás gazdag revü újdonságot, amely ma már világhírűvé vált és sorozatos előadásokban került színpadra mindenütt, ahol eddig játszották. — Szilágyi László és Kellér Dezső a szövegíró. Harmath Imre a versíró mellett nem kisebb ember, mint Abraham Pál szerepte ennek a mesebe illő revünek a zenéjét. De szerepel a zeneszámok között két betét, a Tavasz ébredése és az Őszi tangó, amelynek zenéjét Gróf Miklós, Gróf Lászlónak, a darab kitzűnő rendezőjének fia komponálta.

A színház oly pazar kiállításban mutatja be ezt a csodarevüt, amelyenre nálunk alig volt példa. 22 modern táncattractió, 140 pompás új kosztüm, rengeteg ötlet, meglepetés teszi hangulatosá és egyszerű szórakozásá a 3:1 a szerelem javára előadásait.

Hétfőtől minden este a 3:1 a szerelem javára kerül színpadra, amely előadásokra jervek már elővételben válthatók a színház elővételi pénztáránál.

— **Gólyaszanatorium.** A mult ciklus nagysikerű operett újdonságának első olcsó helyáru előadása hétfőn délután 5 órakor lesz a premier szerepeztésében.

Reorganizált drótfonatok kerítéseknek,

Vaskapuk, vasajtók, díszkerítések, sodronyszövetek minden célra. Malmoknak foszforbronz-sodrony szövetek a drága svájci sejmek helyett. — Sodrony ágybetétek a legolcsóbban beszerezhetők.

BOZSÁK MIHÁLY sodronyarugyárában
Oradea, Str. D Cantemir No. 57.
Árjegyzék ingyen.

Paraszt

Irtta: Dallos Sándor

A nagyapja még paraszt volt, ő maga már finom szellemi foglalkozást űzött, de már régen érezte, hogy valami különös dolog történik vele. Negyven éves volt és lassan elborult, elszótlanodott, halk, csöndes és magába zárkózott ember lett s egyre jobban és jobban elhagyta az öröm. Észrevétlenül jött ez és lassan, olyan kis fokozatokkal, mint ahogy az egyre erősödő hidegben süllyed a higany, egyszer azonban csak azon vette észre magát, hogy csupa keserű íz van a szájában, úgy tud végigmenni az utcán, hogy föl se emeli szemét a kövekről, csak megy pontosan a megszokás parancsa szerint, valami végtelen ürességgel és végtelen visszhangtalansággal magában és olyan szomorú, olyan végtelen szomorú, mint egy álomból ébredő, bezárt és öregedő állat.

— Mi bajom? — kérdezte magát, mert megjírdt. Szerette az életet.

Megállt a tükör előtt, apróra megvizsgálta magát, de nem tudott semmit felfedezni. Az arca egy kicsit petyhüdt volt, de telt, a szeme bágyadt ugyan, de minden idege pontosan működött, est később az orvosa megállapította, az izomszat határozott vonásokban domborodott a bőre alatt, nehéz súlyokat próbált megemelni és bírta, egyedülállóan az egész teste rendben volt, keresztül-kasul vizsgálták, nem találtak rajta semmi hibát.

— Egészséges, uram, mint a makk — mondták neki. — Semmi hiba. Kis idegi depresszió, amely elmúlik. Vegyen langyos fürdőket, sétáljon sokat és kész.

Megitt mindent, amit parancsoltak, pontosan betartotta az előírásokat, diétát evett és tartózkodott az izgalomtól, nem ivott, nem mérgelődött, nem vitakozott, csak végezte a dolgát, a finom és differenciált szellemi foglalkozását, sokat aludt, sokat ült a csillapító langyos vízben, sok orvosságot szedett, idegnyugtatókat és idegerősítőket, egész patikát — valóban lassan egész gyógyszerzertára gyűlt fel otthon — ezt csinálta másfél esztendeig és nem ment egy lépést sem előre. Nem. Sőt egyre fanyarabb lett, egyre magába zárkózottabb, egyre csöndesebb s egyre csak azon vette észre magát, hogy úgy szívó, igazán, boldogan s az élete kinyúlásával már legalább két éve nem énekelt. Aszéli minden szíre-szóra kibuggyant a száján az ének. Énekelt, ha ébredt, ha mosdott, ha dolgozni kezdett, leginkább énekelt akkor is, ha ment csak úgy magának, dudolva a lába alá patlogó, kemény kis marsokat, hogy nagyszerűen lehetett lépni rá, ütemenesen, feszesen és boldog visszhanggal a testében-lelkében, mint a katonák — lépés közben mindig valami friss, fiatalos képzelet játszott vele, most halk lett, ha megpróbálta az éneket, vánszorgó, halk, erőtlén és hazug dünnnyögés lett belőle, melyet utált, mint ahogy utált mindent maga körül, a kényelmes ágyától az írópapírjáig, a felbottló gondolatáig s az önkéntelen, belülről fakadó kényszerig, hogy dolgoznia kell. Megállt és úgy hajította magát előre, szinte ostrommal, mint a kőfáradt és belül összeesett lovát.

Egy darabig csak ment ez így és nem tudott róla senki, csak ő maga, de aztán észrevette a felesége. Legelőször a felesége vette észre, hogy a hajdan villámzó kedvű ember lassan olyan lesz, mint a napon kiszikkadt szivacs.

— Mihály, — kérdezte agódva — mi bajod neked?

Mert szerette a nagy, boldog, paraszti kedvét, a nyers, őszinte örömeit, a torlódo indulást, biztos, ómló tehetségét, vad önbizalmát, gögjét, fölényét, vastag énekeit, nyakas hitét. Amelyek most lassan mind elmáradtak.

Az ember ránézett a feleségére s megjírdt. Félt kitérni magát, félt elörukkolni, megmutatni, hogy fáradt, hogy semmi kedve, hogy valami megette az évek alatt s aki jár, az már csak az árnyéka önmagának. Az igazi én, az igazi önmaga kirohadt, úgy érezte. kipusztult belőle, mint a téli csigaházból az állat.

— Semmi — mondta elhárítolag s régi nagy gesztusát pózolva. — Semmi! Talán kicsit fáradt vagyok.

Néztek egymásra, a percek megnöttek közöttük s a nézésük úgy ült meg egymás arcán, mint egy nehéz, szomorú bogár. Mint egy ősz nap.

— Öregszel, Mihály, — mondta nagyon halkán az asszony. — Öregsünk — sóhajtott. — Korán... Istenem!...

Az ura vállán volt a keze, nézett rá — úgy szerette, tizenkét évi házasság volt mögöttük, friss, boldog és sokáig törellel együttélés — nézett rá és halkán folyt a szeméből a könny.

— Mihály... Édes Mihály... Én uram... Mintha közelgő télen srt volna.

Az ember megveszett az ijedségtől, hátralepelt, kigyulladt a homloka, mert nem, ezt nem érezte. Az öregséget nem érezte, csak valami bénító unalmat, tébolyító ürességet, csak mint egy megszokott tájképet magában az egész életét, mintha kötélekkel volna hurkolva agya, vére, idegzete, ereje, álma, hite, tehetsége, rendeltetése, mintha eltévedt volna köves, unalmas, borzasztó utcák rengetegében, a tiszta, hívő, őszintős életével, mintha nyurga és kőből hideg utcák sordn kiszikkadva tévelyegne, elítélve, kitépve valahonnét s örökös hajtó kényszerrel a háta mögött, idegen, gyilkos és könyörtelen parancsal: mars, mars!... Főlordított.

— Én? Ella!

Levágta a kabátját, mutatta a karját.

— Identéz! Nem! Én, nézd...

Megmarkolta a szék karfáját és szedte székkel a pusztá öklével, az erős és inas, parasztköltől örökölt öklével...

— Én nem tudom, mi van velem! Én nézd, szétszedem, ami a kezem közé kerül, én bírom, én élek, én nem öregszen, de valami borzasztó fal van körülöttem! Valami rettenetes fal épült körém az esztendőkkkel! Valami iszonyú idegenség! Úr! Köhalmaz és embertelen pusztaság! Valami süket csönd! Terméketlenség! Én keresek valamit és dolgozni szeretnék! Emelnél! Erőfeszítenél! És nincs holl! Nincs mi! Én eltévedtem, Ella, a mindennapokban eltévedtem és nincs hitem, semmi nem jut az élő agyamig, utálok mindent, üres vagyok és nem tudok, Ella, nem tudok énekelni!

Fadarab ropogott a szék karfájából csavar-tan a kezében és mint tehetetlen iszonyatában az élete előtt.

A MEGYE ALJÁN

Az évek legelőjén
Van egy kis gyalogút.
Én tapostam ki csendben,
Míg által lépegettem
Verőfényt és borút.

Utánam nem marad más,
Csak e vékonyka nyom
S ha már nem járok rajta,
Majd ezt is betakarja
A dudva és a gyom.

Elvész emléküik is majd,
A kik megálltak itt,
A gondomat viselték
S tán szerették is, — hsj rég! —
A lelkeim álmait.

Most más a gondom is,
Az én időm lejár.
Évöm nyáját randben
Gazdámhoz kell terelnem,
Mert számvetésre vár.

Jó lesz pihenni Nála
Egy öreg fa alatt
S az enyhe égi dombon
Ölmebe fogni sorsom,
Mint fáradt madarat.

ÖSZ IVAN.

— Levegőt — kiállotta. — Friss levegőt adjatok!

Soká csillapodott le, az asszony elbabusgatta, de nem tért vissza köztük sohase a régi béke. A régi szépség.

De kettőjük tilka volt csak egy darabig az egész, míg egyszer a társai is észrevették, hogy a férfi nem a régi már.

— Fáradtnak látszol — mondták neki. — Határozottan fáradtnak. Az idegeid el vannak viselve. Mi van veled? A munkád névója is, bocsáss meg, de esik. Menj pihenni. Miért nem mégy pihenni?

S lassan, észrevétlenül föléje nőttek.

— Mi van velem? — kérdezte töprengve ez a félparaszt úr, ez aki úgy bizott magában hajdanán, mint az Istenben, úgy érezte az erejét, mint a napsütést. — Mi van velem? Hol tévedtem el?

Az idegen világban, a kis versenyek tombolásában olyan volt már, olyan parányi, mint a bogár. S akkor kezdte meg a kétségbeesett kóborlásait. Csupa szenny volt, a komisz hétköznapok minden szennytől mocskos, mikor ellökött magától mindent és nekivágott az őszintével utat keresni. Magányos lett egészen. Napokat elködörgött anélkül, hogy tudta volna s tudták volna, hol jár. Csak ment. Vere vitte s belső parancs. Falukon ment keresztül, erdőkön, réteken és fagyban sóhajító vetéseken, mert jól volt. Önmagát kereste, önmaga talaját, hazáját és szívbéli igaz otthonát. A lélegzetét kereste, a lelkét, őszinte erejét és boldog énekét. S így is talált rá.

Mert egy nap ment és látta, hogy erdő szélén vágna a favágók.

— Jónapot — mondta nekik s a tüdeje telt volt, homloka cserzett a szétől s a tenyere érdes.

— Jónapot — felelték és néztek rá, mert nem értették, mit keres köztük ez az arccal hozzájuk hasonló, de ruhával különböző ember.

— Mi tetszik?

Az ember nézte a munkát és testébe boldog meleg költözött.

— Ha talán — dadogta — lenne nekem itt helyem ezek között.

S a dolgozókra mutatott, akik a nehéz törzsökkel birkóztak.

Mert lát volt a testében, agyát előntötte a boldog érfivér, hirtelen nagyot kiáltott:

— Jónapot! Emberek! Hé, parasztok, jó-

A szíve volt benne.

Az nap nem vették fel, csak másnapon, mert sok formásága van manapság a munkának. De másnap beállt. Fejszét kapott, ruhájáért ruhát s ahogy pirkadt — későn pirkadt a súlyos tében — kezdett. Északról tiszta kemény szél fúj, mint az üveg. Valami éles és csipős hóport hozott, melyet látni nem lehetett, csak a bőr érezte. A nap alacsonyán kelt és vörös volt, mint valami óriási gomba, amely a föld peremén támadt. A fiatalosban varjúcsapat kelt. Valahol sirt a nyúl, róka foghatta el. Az erdei úton kocogott egy szekér. Nagy csönd volt, szoros fagy s a vizek mélyen a föld alatt bujdoskoltak. Az erdő állt s csupa vén, törzsökös, meghatolt paraszti apák voltak a fák.

— Megjöttél? — mondták. — Megjöttél,

Állt velük szemben, a szíve pezsgett s oly boldog volt, erős, izmos, nagy és győzhetetlen, mint egy títán. A paraszt. Aki két nemzedéken át eltévedt. Ugy volt, hogy az északi szél könnyet sodort ki a szeméből, de nem bánta. Megfogta a fejszét s körülnézett.

— Hát emberek — mondta — kezdjük!

Főlemelte a fejszét és lesújtott vele. Keze hamar elkapta a ritmust, mintha emlékezne s verte. Hajolt, feszített, emelt, erőlködött s egyszerűen, úgy egy óra múlva, elkezdett énekelni. Hatalmasan, erősen, őszintén és tele örömmel, mint aki hazaérkezett. Az erdő fölkapta a hangot s visszadobta. Így labdázta az örömmel sokáig.

Othon sohase tudták meg, howá veszett el az ember

Kézai Béla:
Morus Szent Tamásról
 (Miniatűr)

Mondják, hogy amikor VIII. Henriknek megvitték a szép Boleyn Anna kivégzésének hírért, a király, aki már kora reggel óta teniszjátékkal szórakozott a windsori parkban, egy pillanatra meghökült, a labdát lassan leeresztette húsos kezéből és hosszasan törölgette arcát, talán, hogy leplezze riadt vendégei előtt, mennyire nem királyi ez a pillanat s hogy mennyire méltatlan egy percig is a szánalomra az a ragyogó asszony, akinek kacagását és énekét nemrég még hallották ezek a fák s túl, azok a tisztások és kavicsos utak is, amiket most kékes reggeli köd takart.

Feljegyezték, hogy a király a fák fölött, a párás reggeli égre nézett, akár a nyúl, mert szemé apró volt s most jól látszott, milyen piros a szemhéja s körülötte a hús, de rőt és gyérszörű a szemöldöke is. Aztán megrezent széles szája és fogainak korhadtsövénye mögött feltárult az a fekete úr, ahonnan fiatalon, egész Anglia öröme, egykor a bölcsesség szavai szóltak s egy pallérozott elme nyilatkozott meg csupa gráciával:

— My lords, ezért az asszonyért kellett meghalnia az együgyű Morus Tamásnak...

Lehet, hogy aztán tovább folytatták a játékot, amiben Henrik éppúgy fáradhatatlan volt, mint a szerelemben, akár az ivásban. De az is lehet, hogy tüstént nyergeltetett és vad iramban elvágtatott Chelsea felé; remegő paripáját megállította azon a zöld dombok egyikén, amely a smithfieldi vásártér felé lankásodott, majd a Themse szürke tükrén át hosszasan kutató tekintete egy fák közé bújó ház irányában, hol egykor barátja, Thomas More úr, a szerencsétlen kancellár lakott.

A régi Morus-életrajzok úgy értesítenek, hogy Boleyn Anna juttatta vérpadra Anglia „egyetlen ingéniáját”, az állhatatos kancellárt, aki az egyházi férfiak egész seregét megszégyenítve, mint egyetlen világi hírvő, megtagadta a királyi esküt. Boleyn Anna asszonyi ösztönösséggel gyűlölte ezt a sokszor szótlan, papos arcú, sokszor finom modorú „királyi barátot”, aki szemmel láthatóan sohasem olvadt fel a barátság hevében, legalább is nem VIII. Henrik iránt, aki hangosan és széles gesztusokkal barátkozott, zsarnokian és nyűgösen. Barátkozott a maga számára úgy, hogy kegyének egyetlen megnyilatkozásáért mindent követelt, becsületet és igazságot is, tehát többet annál, mint amire a barátság kötelezett volna: szeszélyeinek, becsvágyának és fullasztó szenvedélyeinek kritikátlan szolgálatát. Anne Boleyn, amikor még „nyeregben ült”, egylőre hajlékony kedvesnek bizonyult, de túlhajlékonyan ahhoz, — ellentétben Morussal — hogy annak a nagy királyi gyermeknek gyanakvását egyszerűen felkeltse. Bizonyos, hogy Thomas More néma tiltakozása erősebb gát volt az angol nép heves tüntetéseknél kirobbanó tiltakozásánál s ezt a gátat eleinte a királyi barát fedezte, meg a méltóság tekintélye, amit a kancellári aranylánc jelzett, de erősítette az a hatalmas intelligencia is, amelytől a nők általában, mert eszközeikkel nem lehetnek úrrá fellette, kivált az ilyen boleyn-i regényes és szeszélyes asszonyok nem, öntudatlanul elfordulnak.

A küzdelemből mégis Boleyn Anna került ki győztesen úgy, hogy kiszolgáltatta magát Henriknek, tehát többet tett, mint amire a barátság kötelezte volna s éppen ezért kellett elvesznie a „baráti” Morusnak. És Henrik, aki így a barátot feláldozta a szeretőért, azt hitte, hogy ez a barátság a maga részéről is „vére men”: holott csak azt tette érte, hogy a tör-

vényben előírt akasztás vagy felnégyeltetés helyett, kegyesen megengedte, hogy Morus Tamásnak hóhérbárd vegye le a fejét...

Véres fejét a smitfieldi hóhér vaskaróra tűzte, hogy lássa a szigetország minden ura és polgára: öfelségének nincs szüksége többé Thomas More eszére és bölcseségére. Az *Utópia* szerzője hiába próbált megbecsülést szerezni a humanizmus legtisztább eszméinek és a keresztény orthodoxiának ott, ahol a terror már honosabban mozgott, amióta a wittenbergi templomkapu küszöbe lett minden kazamatának, amely a londoni Toweről Ardealig épült ebben a században. A világ ekkor ismét nyers és harcos korszakába lépett: az ördög megjelent és köpenyén egy kis tintafolttal, mely Luther kalamárisából fröccsent rá, elindult, hogy bosszúból vért vegye azoknak, akik övükben tollat és farsolyukban kalamárist hordtak. Orthodox és eretnek, mindegy volt számára. Az okfejtés pókszálából font kötelet aláza- tos nyakukra és a Tanok labirintusaiból mind- egyiknek megmutatta a kivező utat. Ez az út pedig egyformán a vérpádroz vagy a máglyára vezelte őket. Azok a forradalmár írástudók, szentek és reformátorok, akiknek arcvonásait a holbeini galéria oly megdöbbentő elevenséggel őrzi, sejtettek legelőbb az *Utópia* világáról, az és, az igazság uralmáról, az emberi lélek lehetőségeinek azokról a szféráiról, ahová álmodni járt a nyugtalan képzelet.

VIII. Henrik azonban a földön járt és nyugtalan lelkiismerete hiába űzte az *Utópia* ismerőseihez, hogy körükben kipihenhesse vé-

A legszebb színdarab

Szegváry Mihály novellája

Egy vidéki városban volt akkor az apám segéd. Egy tavasszal, hosszú-hosszú készülődés után elment hozzá látogatába a nagyanyám. Esőzöld felöltős, kefehajú fiatalember várta az érkező vonatot az állomáson s egy feketekendős néni keze szolgált le a harmadik osztályú vagonból, fehér szalvétába kötött poggyással, amely pogácsát tartalmazott: ez volt a családi jelenet. A nevezetes, első és utolsó, mert a nagyanyám többet se mozdult ki haláláig a faluból, ahol élt.

Mivel ilyen rikta vendége volt, az apám azt se tudta, mivel keresse kedvét, hogy emlékeztessé tegye számára azt a három napot, amelyet a városban szándékozott eltölteni.

A vasútállomásról konflison vitte be a szállására, azért lófogatót (ha lett volna, zeppelin vizsli!), mert sem villamos, sem taksi nem járt akkor még a házak közt, amelyeket kétoldalt végigmotogatót az apám, hogy ebben ez lakik. abban meg az, itt ez a nevezetesség van, amott meg az, már amilyen nevezetességek lehetnek egy múzeumtiszta, csupa szürke kockaköves, faragott tornyú alföldi kisvárosban. Arra a három napra, amíg vendége volt, szabadságot kért az apám a munkahelyén s minden percét a nagyanyámmal töltötte; elvitte a templomba, a temetőbe, ahová tudta, szívesen járnak az öregasszonyok, megismertette vele a járásbíróház épületét, a néhány szobrot, amely a városka tereit díszítette s legelőször természetesen a házat, amelyben dolgozott s azt a kis lombárnyékos fehér szobát, amelyben lakott. Úgy vitte, ragadta magával egyik helyről a másikra, hogy a riadt kis parasztasszony szinte szédült bele. Valami tervet volt az apámnak, mert akármit láttak, mindig csak azt mondta:

— Ez mind semmi! De várjon csak, kedves szülém, majd a végén! Ami ezután jön!... — s valahányszor ezt mondta, mindannyiszor könyves lett a szeme valami belső melegségtől, annyira szerette apám azt a gondolatát, amelyet a

* Elhízott egyéneknek reggelenként éhgyomorra egy-két pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet hathatósan előmozdítja az anyagcserét tetemesen fokozza, a zsírmennyiséget megfelelően lepasztja és a testet könnyedé teszi. Kérdezze meg orvosát.

rengéseinek mámorát és gyümölcstelen szerelemeinek indulatait. Ezek a tüzek lassan államrezonná fagytak benne, amellyel új Anglia életét a jövőre meghatározta. Ezeknek az egeknek hírvő és balga polgárait pedig lábuknál fogva rángatta le az izmos zsarnokság, és csak azokat engedte maga körül tolongani, akik a fejlődési szándékok erkölcsi igazolására vállalkoztak. A megdicsőült Ulenspiegel látomásai, vagy Albert Dürer apokalipszise tudnak csak számot adni a zavarnak arról a nagy századról, amelyben Thomas More, ciliciummal a derekán, próbálta megélni embertelen korsorkát Chelseában, a kolostorok falain kívül, honnan a feslettség kétféle embertípust kergetett ki a világba, azt, akit a meglazult fegyvellem többé már nem fékezett a szélsőségek felé való rohanásban, és azokat, akik a rendet és fegyelmet ismét helyre akarták állítani. Mondják, hogy ezek közül sokan eldobták a ciliciumot, amely a renchez vagy egy életeszményhez fűzött ezeket, de maradtak hozzá sokan hűségesekek: a polgári tisztességnek és a literátori célbeliségnek világi formaruhája alatt tovább viselték ezt a jegyet, mint az életszentség és igazság jelvényét, arra sem számítva, hogy haláluk után „erről fogják megismerni őket”. Pedig az egykorú közvélemény már régen felmentette e szabály alól a kolostori élet menekültjeit, rosszalással vagy pedig cinkosan. De ha valaki szembezállt ezzel az új életformával, úgy veszett, mint ahogy Morus Tamásnak kellett vesznie, akinek tiszta élete tikkát csak a hóhér leplezte le, amikor teste már a vérpádroz hevert, s talán csak a veszélyhely fölött keringő dögmadarak voltak éhesebbek azoknál, kik a látványosságra kíváncsian a porkolábok dárda mögött szorongtak, hogy lássák pusztulását egy nemes és szelid életnek.

végére tartogatott, meglepetésnek.

Ez a meglepetés a harmadik nap, este következett be. Valami nagyon szép, valami nagyon emlékeztetést akart ezzel az apám adni, valami nagy örömet akart szerezni vele, valami olyat adni, ami nagyon kedves volt neki, amiből csak egy van s amit annak akarunk juttatni, akit nagyon szeretünk. Kocsira ültette nagyanyámat megint mentek, mentek s amíg mentek a lámpagyöngyös, lila utcákon, úgy ragyogott az apám szeme, mintha a saját menyegzőjére mentek volna velük a lovak.

Elvitte az öreganyámat színházba.

— Azt a színművet adják most, amelyiket legjobban szeretem — mondotta. — Már háromszor láttam, de megnézném százszor is... — ennél többet nem is szólt, attól kezdve csak a szeme sarkából leste az öreganyám arcát, hogy tetszik-e neki a darab annyira, amilyen szívesen ő mutatja s amilyen szívéből szól minden szó, amit odafenn a „deszkákon” ágálnak. Nem az utolsó helyen ültek, sőt elég rangosan, amennyire az apám mindigsovány pénztárcájából tellett, hallani is, látni is lehetett mindent jól, ami a színpadon történt. Az apám arca kipirult s reszketett az örömtől, meg a különös izgalomtól. S ekkor, mindjárt az elején, a legizgalmasabb jelenetnél, amikor az apám azt hitte, hogy az öreganyám is a mennyekben jár a gyönyörűségtől, mint ő maga, az öreganyámat elnyomta a buzgalom, — elaludt. A három mozgalmas nap, a rengeteg látnivaló elfárasztotta a szegény kis öregasszonyt s a földszinti, puha ülésben, a sok városi nép közt, mint a gyerek, lebillent fejével szunyókált, őszint meggyőződéssel fújta a kását, szinte hajlongott bele a nyaka. Az apám, mintha a felhőkkel esett volna le a rideg világra, családottan szomorúan vette tudomásul a tényt, nem keltette fel a nagyanyámat, hagyta, hadd aludja ki magát. Előadás után nem érdeklődött, tetszett-e a darab, eggyel több csalódását elraktározta a többi mellé, nem szólt többé a színházról. Másnap kezét csókolt s vonatra ültette a nagyanyámat.

Hosszú idő telt el s évek múlva egy őszi este ott ért bennünket, az apámat meg engem, gyerekiát, abban a városban, ahol nagyanyám

A MAGANYOSSÁG BALLADÁJA

Bölgatok, mint bölcs öreg, a forradalmak
Alusznak bennem, hallgatok.
Fölzendítem a bárgyú sokadalmat,
De mindenütt magam vagyok.
A nemzet engem még nem temetett el,
S már futottak a forradalmi társak,
Csétáztam én a pokoli sereggel,
De senki sincsen már, akit ne bántsak.

Már senki sincsen, aki szeret engem,
Pepinka Dániába ment, s barátaim becsaptak.
A dolgokért minnek verskedtem,
Mint rossz kutyák, mind a husomba kaptak.
A bölcseségben önmagamnak állok,
Nincs bánatom, csak dörmögök,
Itt látogatnak éjjel a zsványok
És alkudoznak rám az ördögök.

De megismernek fönn a vértanuk
És hívogatnak mind az angyalok,
Mert bölcs szivemre tettem a hamut
És mindenütt magam vagyok.
Itt állok én, didergős talajon,
Magánosan, fedetlenül,
Bolond a nép, bitang a hatalom,
De homlokomra lángoló Galamb repül.

AJANLÁS:

Galamb! Te vagy velem! eldobtam a világot,
Igy lettem mindörökké irthatatlan.
Már semmim sincs, hát semmire se várok,
Csak dünyögök, mint bölcs öreg, magamban.
Csak hallgatok, az Irma néni bort hoz,
Tört ablakomba csapkod a rekedt szél,
Igy készülődök én az angyalokhoz,
Te világ! immár innen eleresszél!

HORVATH BÉLA.

A napsugár csókja

Írta: P. Treián Leonárd

Üzent a márciusi napsugár. Reménytelenül jártak már az emberek az életúton. Sötét lélek sötét szárnya tette elviselhetetlenné az életet. Sokan letörtek, a sziklás rengeteg nehéz útján összezúzódtak.

Üzent a márciusi napsugár... Ezernyi fényből, milliónyi csillogásból, fényrengésből állt az üzenet. Kinek van szíve, hogy a napsugár titokzatos beszédét megérthesse?...

Minden rezdület új tavaszok erejének liktetése, hóvirágok hibóinak ébredése. Élni kezd az élet. Minden avar virággyökézetten végigreszkét a tavaszos virágzás gondolata. A virágzás forró, szent szerelmének titkos győzedelme.

Tavasz, virágzás, élet a napsugár győzedelmét jelenti. Csak nem minden ember érti meg.

Kapusi Zoltán sem értette. Pedig még fiatal volt. Iskolái sikeres elvégzése után nem tudott elhelyezkedni. Ügyvéd szeretett volna lenni és nem talált iradót, ahol alkalmazták volna. Általában ő is, mint a mai ifjúság, nagyon nehezen találta meg a helyét és az életlehetőségét.

De nemcsak ez volt a baj. Ráterpeszkedett öntudatára a jövő bizonytalansága. A jövő előrevetített fekete árnyéka. Ez még feketébb szokott lenni, mint amilyen. A bizonytalanság és a rémlátás feketébbé teszi az elképzelést, örömtelenség és életerőtlenység uralkodnak rajta. Azt hiszik, hogy jégbefagyott világban élünk. Sohasem jön tavaszodás. Nem üzen semmit a márciusi napsugár nekünk...

Ifjúság tavasz nélkül, tavasz ifjúság nélkül. Ez volt Kapusi Zoltán. Kiköltözött lelkületéből minden tavaszos erő és lendület. Mint ha azzal átkozták volna meg, hogy számára ne nyíljon többé virág soha...

Elmélázva, gondterhesen járkált az utcán. Cél nélkül, csak éppen azért, hogy ne kuksoljon otthon a kedélytelenségével. Szabadulni szeretett volna tőle. Azt hitte, hogy a mai nap elválik tőle és otthon marad. Nagyon szép márciusi nap volt. Mint aranyzuhatót öntötte a földre reszkető fényét a tavasz. Új élet, új világ evangéliumát hirdette a márciusi napsugár... Valaki megszólította:

— Ugy látszik, a tavasz bölcsét utánozza ma Zolti. Olyan komolyan, elmélázóan és bölcsen méregeti az aszfaltot. Hová megy? Talán jöhetne velem. Legalább nem búslakodna egyedül...

— Köszönöm kicsi Ilka. Nagyon szép idő van. Kihívott engem is a tavasz nap. Ha nem leszek terhére, mehetünk.

És megindult Kapusi Zoltán a kis Mágócsi Ilkával.

Mágócsi Ilka... Éppen az ellentéte Zoltának. Eleven, temperamentumos, mindig jókedvű, nagyokat nevető, tűzről pattant, élénk leányka volt. Mikor az emberek meglátták így kettesben, a világfájdalmas Zoltit és az ugrándozó, vigkedélyű Ilkát sokan elmosolyodtak és különböző megjegyzéseket tettek. Legtöbbször azt gondolták, hogy a kicsi Ilka gyógyítgató Kapusi Zoltán beteg lelkét...

Hangos lett az utca attól a vig leánycsicseregéstől, amit kicsi Ilka megselekedett. Az emberek megálltak és úgy néztek, még a madarak is elhallgattak csodálkozásukban, a napsugár is délibábosabb lett. Természetes, hogy Zolti sem hallgathatott és az egykedvű, hallgató fiatalember is beszédesebb lett. Most kilépett a némaságból...

— Nehéz magának beszélni Zolti, mert már megszokta a némaságot. Miért nem jár többet társaságba?

— Azért kicsi Ilka, mert ott nagyon sokat beszélnek és az untat engem. A szófecsérlés időfecsérlés. Az egész pedig nagyon könnyen kedély és idegfecsérlés.

— Szóval, igazam van nekem, hogy maga olyan, mint egy folyton szemlélődő filozóf. Vigyázzon arra, hogy a komoly életet nem túlságosan szabad rábocsátani a kedélyünkre...

És mondott még mást is a kicsi Ilka. Zolti meghallgatta és elfogadta. Amint pedig cserégették a gondolataikat, észre sem vették és a főtéri nagytemplom elé értek.

Kicsi Ilka indítványozta, hogy térjenek be egy pár percre. Zolti ráállt a leány kedvéért. És bementek.

Odabenn fényes világ, tavaszos hangulat fogadta őket. Zolti még eddig nem tudta, hogy a templomban mindig tavasz van. Kitérítve a szívet, gyorsabb lélegzést kíván a tüdők körül. Ő csak azt tudta, hogy a templomba kért, kunyerálni megünn. Mentek előre a szentély felé és hihetetlen szép valóságot látott. A szentély színes, tarka ablakain betört a márciusi napsugár. Rávetődött az aranyos tabernákulumra. És az egész főoltáron színes rezgéssel végignyargalt. Játszott, énekelt, hozsannázott, mint a márciusi tavasz. Ők letérdeltek és üdvözölték azt, ki a tabernákulumban jelen van. Észre sem vették, hogy a színes ablakról és aranyosan tündöklő tabernákulumról szivárványos, varázslatos fények csillannak meg az arcukon. Odavetődnek és ott csillognak, villognak kedvük szerint...

Eddig meg sem mozdultak, de most a leány ránézett a fiúra, a fiú a leányra. Mindketten a szentséghez fényekben tündöklő ajtócskájára. És megértették Jézus szeretetének örök lángolását...

Az Eucharistia isteni napsugara fényesebb a márciusi napsugárnál. Tündöklőbb és a szívünkre rátapadóbb. Igézetétől Kapusi Zoltán sem tudott többé megszabadulni.

vezetes babértalan színházjárása megeseit valamikor. A nagytrafikban volt valami dolgom, ahogy azt elvégeztük s kiléptünk a villanysarga, esti utcára, esni kezdett az eső. A szél faleveleket és papírrongyokat táncoltatott a földön s ahogy mentünk kifelé a vasut felé a ferdén csapo esőben, az apám fogta a kezemet. Nyolc óra körül járhatott az idő. Mentünk felhajtott gallérral, gyereklábaimmal szorgosan utánoztam az apám nagy lépkeit. Egyszer csak az apám egy hirdetőoszlopnál megállt, elengedte a kezemet s a plakátot kezdte tanulmányozni, amelyen megakadt a szeme. Hirtelen izgatott lett s az órájára pillantott. A következő pillanatban megragadta a csuklómát s vonszolni kezdett visszafelé, ameről jöttünk. Utközben magyarázta:

— Színházba megyünk. Ezt az alkalmat nem lehet elmulasztani. Jó, hogy megláttam a plakátot. Még nem késünk el, ha sietünk, talán odaérünk. Pár perc mult el a nyolcból...

Szavai felvillanyoztak engem is. Apám szinte extázisban s mintegy önmagának beszélve, folytatta:

— Azt a színművet adják, amelyiket mindennél jobban szeretek. Egyetlen egyszer, máma és soha többet. Szerencsénk volt, hogy éppen máma jöttünk be. Már négyszer láttam, de meg nem néztem százszor is. Régen szerettem volna ezt neked megmutatni. Mert ezt neked is látnod kell. Ilyen szépet sohase látsz többet az életben!

Vonszolt magával s én nem kérdeztem, mert ez a színmű. Bántam is én, mi az apám kedvence nem törődtem vele, mit fogunk látni, az volt a fontos, hogy színházba megyünk. Örültem a váratlan, kedvező fordulatnak.

— Majd hazamegyünk a legutolsó vonattal, a tizenegyhuszassal... — mondta az apám mentetődzve s ahogy a színházhoz értünk, izgatottan lépkedtünk fel a vizes márványlépcsőkön s léptünk be kupolás, gipszesipkés előcsarnokba, ahol halványkék, kihűlt cigarettafüst úszott fel szálló ködként a levegőben. A csend, amely fogadott lehűtött egy kicsit bennünket: az előadást megkezdtek. Sárgahajú nő ült a pénztárablak mögött, mellette egy borostás arcú férfi állt s pénzt olvastak, rakták egyik csomóból a másikba. Az apám odalépett s pénztárcájába

mélyesztett ujjakkal odahajolt az ablakhoz:

— Két állóhelyet kérek!

Igen, állóhelyet! Hova is mehetünk volna, két ázott veréb, szegény ember meg a gyereke, máshová, mint állóhelyre, a csupa bordó-arany színházban? S ekkor a pénztárosnő azt mondta: — Csak ülőhelyek vannak már. A többi elfogyott...

Apám eltántorodott az ablaktól. Végigsimította a homlokát s úgy nézett rám, mintha valami nagy nagy örökségből csúsztam volna ki a szeme láttára s egy kicsit az ő hibájából. Azért, mert ő szegény. Otthon talán volt még elég pénze, ha itt lett volna, „kerüljön bármibe” jelszóval feláldozta volna s megmutatta volna apám a világ legszebb színművét. De most itt álltunk kellő pénz nélkül, hiába számoltunk meg négyszer-öttször, vonatköltéssel együtt se tette ki felét se a jegyek árának. Mert ha felét kiteszi, engem beváltott volna az apám s ő addig az esőben várt volna kint az előadás végéig. Könyves volt a szeme s nagy csalódással és szomorúsággal, tehetetlenül fordultunk ki a színház kapuján. Az apám vissza-visszahallgatódzott, hallhatatlan hangfoszlányokat fülelve a birka-pörköltzagu levegőben, amely a színházvendéglőből áradt ki. A szeme csillogott, mert odabenn azt a darabot játszották, amelyet nem mutathatt meg nekem, de amelynek színeit és szavait úgy őrizte sok keserűség sóhajától pácoit szívében, mint a legszebbet a világon.

Meghalt anélkül, hogy megmutathatta volna egynek is azok közül, akiket szeretett. Ajándékképen akarta ráruházni valakire s megmaradt a maga titkának. Ma sem tudom, mi volt az a darab. Dráma volt-e, vagy valami romantikus operett, nem tudom. Mi tetszett benne az apámnak? Mi volt az, amit nem tudott elfelejteni, micsoda varázsos játék, amit meg kellett volna nézmem, hogy boldog legyek a földön. Nem leszek boldog soha, mert nem láttam „Ilyen szépet sohase látsz többet az életben!” — ezt mondta az apám s azóta valahány színdarabot nézek, mindig az jár eszemben, szebb volt, amit nem láttam, amit az apám mutatott volna gyerekkoromban.

Valami színes álom lehetett. Keresem színházról-színházra. Hol adják, ki tudja?

A Magyar Tudományos Akadémia egyévi könyvtermése

Írta: dr. Gergely Pál

Budapest, március hó.

Az ardeali közönséget is nyilván érdekli, mint és mennyit dolgoznak a magyar akadémián, melynek ügyviteléről és tagjairól oly meleg sorokban számolt be egyik munkatársuk az elmúlt hetekben.

Bizonyára keveslik borúlátó olvasóink, hogyha számokban kevesről számolunk be. De éppen azért minden egyes esetben az erre méltó kiadványoknál nemcsak a száraz tartalmi ismertetést adom, hanem egyben értékelő szöveggel is kísérem, mégpedig nem egyéni szemüvegen át olvasva a kezemen mind átment műveket, hanem „sub specie aeternitatis” és a közhasználatosság szempontjából egy kissé a Mának, a gyakorlati életnek mércéje alá is állítgatom...

Az máris leszögezendő, hogy az 1936. évi terméssel szemben, mely egy év alatt 41 önálló kiadvánnyal gyarapította a magyar tudományt, irodalmat, most bizony némi számbeli és mutatkozik, mert az elhunytak emlékére kiadott füzetekkel s szakértekezésekkel együtt is „csupán” 35 kiadvány jelent meg 1937 elejétől a mai napig. Érdekes, hogy szakok szerint a múlt évben az irodalomtörténeti tárgyú művek kerültek előtérbe; jól is van így, hiszen a magyarságot a saját szellemisége, története kell, hogy elsősorban érdekelje és a bölcséleti, történeti művek egy kissé háttérbe szorították e században az irodalom-, politika és művelődéstörténet alkotásait. Van rá eset, hogy az Akadémia oly részletkutatás kiadására vállalkozik, melynek hosszú évek alatt folytatódó többi kötetéből bontakozik ki igazán az a kor, amit a szerző az első kötetben még csak a szellem suhintásával érintget. Ilyen a nagyobb művek közül Galamb Sándor műve. Ennek első része: a magyar dráma története 1367-től 96-ig. Szerző (a Színiakadémia tanára, rég ismeri kitűnő irodalomtörténész), általános jellemzés után, a kiegészítés színműveléséről, felsorolja a Népszínház, budai színház, Vigszínház, stb. létrejöttét, majd műfajok szerint a színpadi szerzőket és alkotásaikat mutatja be, szigorú filológiai pontossággal; történeti, társadalmi dráma, komoly és vígjáték; népszínmű, operette százai rég elfelejtett címei, meséj vonulnak föl előttünk.

Nagyon értékes Berzsenyi-kötettel is gazdagodtunk, mégpedig Merényi Oszkár jóvoltából, aki a kaposvári Berzsenyi-körrel együtt és anyagi támogatással mellett a teljes kritikai kiadványt rendezte saját alá, a nagy költő halálának tavalyi évfordulójára. Kozocsa Sándor műz. könyvtárnok Zalán-kötetéről éppen a Magyar Lapok hasábjain számoltam be a február 6-iki számában. Ugyancsak ebben a Régi Magyar Könyvtár c. sorozatban jelent meg a még Gyulai Pál által kezdett utakon, mint a sorozat 40. kötete, báró Amadé László teljes verskötete. Szintén irodalomtörténeteszk asztalára való csemege a nagy katolikus barok-költőnk, Gyöngyösi István, a Murányi Vénusz stb. jeles írója, a kortárs főurak gálans „udvari” poétája „Összes költeményeinek befejező. IV. kötete, a tudomány valószínűségi patriarkájának, Badics Ferencnek avatott szerkesztésében. Ugy hírlík, mostanában lett kézen az agg tudós a teljes, részletes Gyöngyösi-életrajzzal is. Talán erre is sor kerül egyszer.

Zolnai Gyula nyelvtudós munkája a Nyelvművelő füzetek című sorozat 4. kötete; közel 100 oldalon foglalja össze mindazt, amit idegen szavainkról és a nyelvújításról tudnunk lehet. Mint az Akadémia Magyaros című folyóiratának főmunkatársa, Zolnai egyetemi tanár még számos értékes, nyelvművelő cikket írt s nagy öröme volt a magyar közírásnak s az egyre javuló nyelvtudós olvasóközönségnek az, hogy a közel 10.000 példányban megjelenő másodhavi népszerűsítő tudományos folyóiratban ilyen cikkek olvashatók. Most Pintér Jenő irányítja a lapot és azt az akadémiai bizottságot, mely Putnoky Imrével az élén, ezt a fontos folyóiratot kiadja és terjeszti. A többi, inkább szakirányú folyóiratról külön cikket írhatnánk, most csak annyit, hogy a Császár Elemér szerkesztette Irodalomtörténeti Közleményeken, meg a Hadtörténeti, Matematikai és természettudományi, Archaeologiai Értesítőn kívül 1—2 évenként megjelenik a Nyelvtudományi, akad. értesítő és évente egyszer az Almanach is. Amikor ezt a tekintélyes kiadványszámot említettem, természetesen az akadémiai folyóiratokra is gondoltam, de ezek nélkül a nagyobb monográfiák száma is elérte évente a 15—16-ot. Így a tavaly a többi tudományból is akadt 1—2 olyan nagyjelentőségű mű, amelyről most már az irodalomtörténeteszk munkája után illik megemlékeznünk. Legelsősorban is kiemeljük a nyelvtudományak nemzetközi viszonylatban is hatalmas gazdagodást jelentő művet: Zsirai Miklósnak Finn-ugor rokonainkról írt közel 600 oldalas ren-

geteg képpel és térképpel ellátott könyvét, amely nyelvrokonainknak jelenét, múltját és művelődésének történetét adja elő könnyed népszerű nyelven, de mindezek mellett a modern tudományos kutatás teljes felkészültségével. A szerző éveket töltött külföldön a steppe-népek közt s egyébként a pesti egyetemen az összehasonlító nyelvészet tanára, aki a véletlen folytán, mint hadifogoly is gyakran folytathatott összehasonlító tanulmányt a déloroszországi, valamint legészakibb (finn, lapp stb.) rokonaink között. Nyelvtudói részletes fejtegetések után a legnépszerűbb és laikusok előtt is érthető néprajzi, néptörténeti és statisztikai fejezetek veszik sorra az egyes népeket. A magyar szókészlet alapos megfigyelésével arra az eredményre jut, hogy a szavaink legrégebb, úgynevezett alapszavai 85 százalékban finn-ugor eredetűek. Mostanában annyira foglalkoznak a kisnépekkel, a szétszórt, de egyazon családfára írható töredékekkel, hogy illel nekünk is számon tartanunk a vörös szovjet féktelen elnyomása alá kerültek éppen úgy, mint a szabad finn, lapp, észt stb. atyafiságot! Az bizonyos, hogy ez a kiadvány hamarosan kifogy, oly nagy az érdeklődés iránta s most hírlík, hogy a tudós szerző talán németül is kiadja összevontan ezt a magyarral rokon népek teljes, legelső áttekintő ismertetését, ami által a külföld is több figyelemre méltat bennünket.

Az Értekezések sorozatában, ahol az akadémián felolvasott dolgozatokat adják ki, most jelent meg Csekey Ferenc szegedi egyetemi tanárnak Liszt Ferenc származásáról és hazafiságáról szóló tanulmánya. Csekey a hamis propagandával szemben azt vallja: semmi szükség a tények elferdítésére, mert okmányokkal csakis a Liszt-család német-osztrák eredete bizonyítható; ellenben az a döntő, hogy maga Liszt mit mondott! Ő pedig mindenhol magyarnak vallotta magát: felsorolja külföldi levelezését, lapnyilatkozatait stb. és legvégül azt kérdi Csekey: mi más, ha nem lángoló vállomás magyarsága mellett a 15 rapszódia, koronázási és esztergomi, Erzsébet-miséje, Hungaria című szímfőnyája?

Ugyancsak az Értekezések sorozatában jelent meg az erdélyi származású Moór Gyula műve a jogrendszer tagozódásáról, Bartók György az ösztönről, tudatról és az öntudatról, valamint a lét bölcséleti problémájáról, Surányi Unger Tivadár a gazdasági rugalmasságról, Finkey Ferenc királyi koronaügyszépe a jelszavak harcáról, a büntető törvények revíziója körül. Más természetű, de szintén az Értekezések sorozatában került sajtó alá Heller Farkasnak korunk gazdasági bajairól és Hegedűs Lórántnak az adótanársadalmi elméletéről felolvasott, tavaly nagy szenzációt jelentő munkája. A történeti értekezések sorozatában: Markó műve Rákóczi lipői kuruc hadjáratairól, 1709-ben, Hekler Antal: a magyarországi barokk-szobrászatról, Révész:

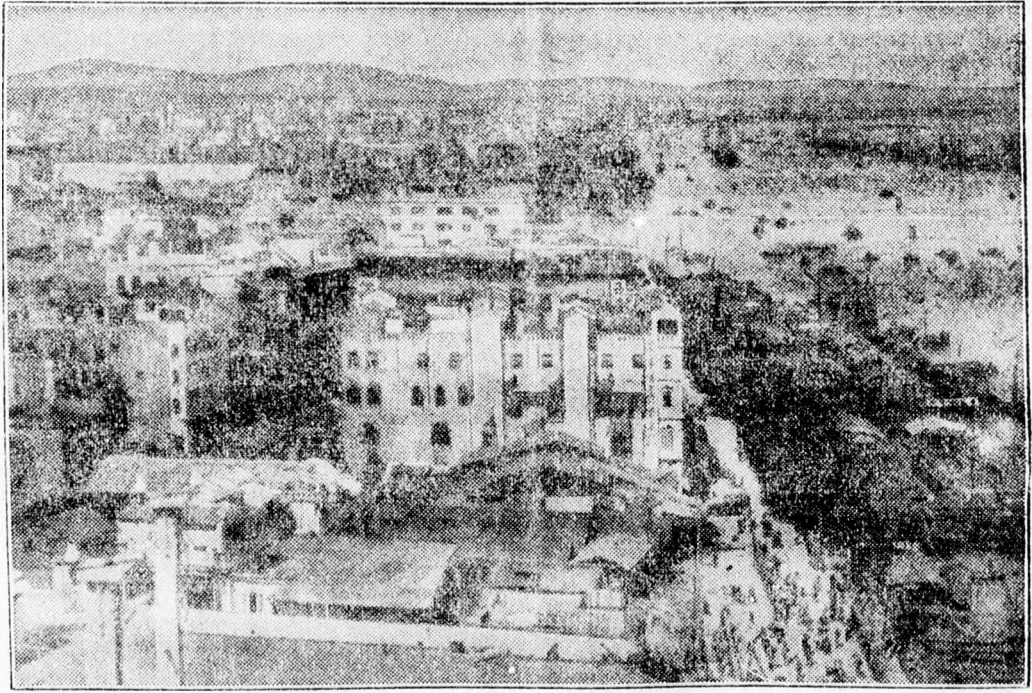
Debrecen lelki válságáról 1561-ben, végül Tompa Ferenc: A bronzkori kultúra kialakulásáról. Ezek ugyan mind kisterjedelmű, 30—50 oldalas füzetek, de a szakembereket éppúgy érdeklik, mint a hatalmas, sokszáz oldalas monográfiák. Ami a nagyközönséget illeti, azt inkább érdekli Brandenstein Béla bárónak a „Az ember a mindenségben” című 3 kötetes népszerűen megírt munkája, melyben az embernek és a körülötte levő Universumnak minden legkisebb viszonylatára kitér és minden tudományágak mai vég-eredményeire alapítva mond találó értéktelést az ember és a teológia, történelem, földrajz, nyelvtudomány, közgazdaságtan stb. viszonylatában; így végigmenve mind az összes tudományokon. Kétségtelen, hogy alapos olvasottsággal és erős filozófiai áttekintéssel kellett rendelkeznie a 3-szor 7—800 oldalas mű megírására.

Ugyancsak a múlt évben, mégpedig január 4-én jelent meg Gombocz Zoltán alapvető műve is, a „Magyar Botanika Története”, amelyről egyébként lapunk múlt vasárnapj számában beszámoltam. Ez a 640 oldalas könyv és Degen Árpád német nyelvű 3 kötetes műve a Velebit-hegység flórájáról, képviseli a múlt évben a természettudományt a kiadványok sorában. Az egyes értekezéseket, miket a III. osztály ülésén mutatnak be a tudósok és tanítványaik, a jövő nagyságai, szintén ki szokta adni az Akadémia, mégpedig a Matematikai és Természettudományi Értesítő-ben. A közgazdaságtan köréből is két mű jelent meg: Rostás Lászlótól és Andreich Jenőtől a „Konjunktúra-elmélet”, illetőleg a „Konjunktúra-kutatás módszerei” c. pályanyertes munkák. Megemlítem még Tisza István levelezésének befejező VI. és parlamentj beszédeinek III. és IV. kötetét, melyeket országos gyűlésből, a Tisza-Társasággal együtt adtak ki, Balogh Jenő volt főtitkár és kiváló törvényalkotó jogtudós, volt igazságügyminiszter fáradságot nem ismerő szerkesztésében.

A történettudományt végeztül hagytam. Jelentős 3 művet kaptunk: Angyal David válogatott tanulmányait (Széchenyiről 4-öt, a szegedi Búde, Bethlen Gábor, Ocskay, Rákóczi, Bathányi, Rudolf trónörökös, a boszniai válság c. régi és új dolgozatát) s három nekrológiát: Könyiről, Haraszti Gyuláról, Riedl Frigyesről.

A másik egyszerű és mondhatjuk, alapvető munka Lukinich Imre sokéves gyűjtő és rendszerező feldolgozásának eredménye: a Podmaniczky-család oklevéltára, 1351—1510. évig. A hatalmas Podmaniczky-monográfiasorozatnak első kötetében a tudós szerző nemcsak a családi leg-északibb történetét vázolja, hanem külön kötetnek beillő alapos előszóban még a Felvidék betelepítése, XI—XII. századi magyarosodása történetét is megírja. A néptörténeti források sorozatában első Szabó István levéltárnok vastos kötetű Ugocea megyéről; a megye egész lakossága településtörténetét feldolgozza, falvanként s családonként, nemzetiségek szerint is. A sorozatot Hóman Bálint és Mályusz Elemér szerkeszti és látta el bevezetéssel.

Ennyiben számoltunk be kedves olvasóinknak a múltból. Közlebből a jövőről, a készülő érdekesebb munkákról tájékoztatjuk, nem utolsó sorban arról a Serédi Jusztinián bíboros érsek úr szerkesztésében tavasszal megjelenő 3 hatalmas kötetéről, amelyben első szent királyunk és az Árpád-ház történetét, földrajzát, koruk magyar nyelvét ismertetik a legelső szaktudósok, s a bevezető tanulmányt maga a hercegprímás ő Eminentája írta Szent Istvánról.

Nagy Japán támadás Kanton ellen. Az elmúlt hét péntekén a japán nagyszabású támadás kezdtek Kanton ellen. A városban nagy pánik tört ki és a lakosság nagy tömegekben menekül. Képünk Kanton egyik városrészét mutatja be.

VAN GOGH

Irta: CASANO-KÖSZEGHY MARIANNE

— Vannak esetek, amikor jobb Prometheusnak lenni, mint Jupiternek!

Igy érez, így ír 1882-ben Van Gogh. Hágából küldött levele fivéréhez, Theohoz, jellegzetesen őrizte meg e sorsterhes szavakat. Ez az egyszerű és mégis sokat jelentő mondat egyben tükör is, — visszaverődik belőle az ember, hatalmas és magányos egyéniség, elvonatkozott és rejtélyes valaki. Nem alkalmazkodik környezetéhez, nem hasonlítható senkihez; egyedül áll a térben és időben, — külön fejezetet a modern művészet történetében. Van Gogh.

A párizsi világkiállítás túlélt emlékének, a Musée des Arts Modernes klasszikusan szép görög oszlopcsarnokának legértékesebb szencziója az egyetemes Van Gogh gyűjtemény. Amilyen egyedülálló és hatalmas egyéniség volt Vincent Van Gogh, az élő, — ugyanazt a sajátos hatóerőt sugározza ma is a halott. Műveit nem lehetett együttesen csoportosítani uttörő kortársainak munkáival. Gauguin és Cézanne vásznai szellemes összehangban foglalnak helyet halhatatlan modernnek társaságában az Exposition Internationale napsütötte termeiben. Van Gogh azonban nem szabad, nem lehetett másokkal párhuzamosan bemutatni. Külön hajlékban, monumentális sorozatban ismerkedünk e furcsa emberrel, a lángelme és a nagy lélek csodálatos megnyilvánulásával. Elmény az a Van Gogh kiállítás. Benne él a különös festő egész lényé, művészi erejének lehangoló nagysága, egy küzdelemben gazdag élet elgondolkoztató termése.

Valóban szencziószámba ment ez a kiállítás. De ami az esemény szencziós voltát kétszeresé művelte, az maga a mód volt, ahogy a kiállítás rendezője az egész jelentékeny anyagot bemutatta. Párizs művészeti köreiből valóságos port vert fel a képek elhelyezése, a falak egyhangú almazöld tónusa. És, ami egyenesen meglepetés számba ment a festő elveit nem ismerő laikusok előtt: mindegyik képet, — tájakat, arcképeket, csendléteket, — ugyanaz az egyszerű, festetlen fehér fakeret vette körül.

Miért ez a világos, zöld háttér? Miért ezek a fehér keretek? Ellentétben az eddig szokásos, unalmas szürke háttérrel, különös és merész összehangban uralkodik ez az új környezet a termek légtérén, — uralkodik és egyben engedelmkedik a festő egyéniségének. Mindegyik kép gatlós nélkül érvényesül, mindegyik diadalmasan hangsúlyozza ki mondanivalóját. Valósággal kiemelkednek, parancsolnak Van Gogh képei az almazöld szín végtelenjén, — élnek és beszélnek alkotójuk lelkéről, szárnyakon repülő eszméről, melyekkel elhagyta századát. Primitíven hatnak sokszor a vásznak. Primitív, mert becsület és keresetlenül őszinte a mester hitvallása, melyből fonságosan bontakozik ki egy nagy, mérhetetlenül fonságos emberi szív.

Nyilvánvaló, hogy egyetlen kimondott szín sem alkalmazkodhat a festmények szertelen tarkaságához, mégis — ez a szelid és halvány zöld tónus az, amelyik a legjobban emeli ki Vincent Van Gogh színeit, sárgáinak lüktető elevenségét, a vörösök és kékék kihangsúlyozott ellentétét. Így nyerne érvényesülést Rubens vásznai a sötétvörös falakon és emelkednek ki a hollandi iskola festményei mélyzöld háttérrel.

A fehér keretek is külön szencziós vitára adtak alkalmat. A Beaux-Arts, Párizs e legelterjedtebb művészeti hetilapjának hasábjain még ma is, ismert kritikusok tanakodnak pro és contra e tárgy fölött. Gogniat, René Huyghe, Viénot és Martin-Auby csaknem hajbakapnak e nyers fényfából készült, festetlen, fénytelen keretek fölött. A vitát azonban eldönti maga a halott. Van Gogh egyik, 1888-ból Arlesből keltezett levele bizonyítja, hogy a kiállítás rendezője voltaképpen az ő elvei előtt hajolt meg.

— „Látod-e, — írja fivérének Van Gogh, — látod-e, milyen ügyes ez a Gauguin! Egy kicsit talán ő a felfedezője a fehér keretek előnyeinek. Ez csakugyan kitűnő hatást keltenek! A fehér keret sohasem okoz törést az összehangban — egészen egygyéválí a festményvel!”

Igazság van e szavakban. Az érintetlen fehér-ség vakítóan és egyben szintelenül, — szinte életre kelti a színeket és nem akadályozza azok érvényesülését. A legtöbb aquarell ragyogó frissességének títba szintén a környező — passepartout üdőségében rejlik és ezt érezte meg már Van Goghon kívül is Gauguin és Degas.

Nézzük, figyeljük, tanulmányozzuk tehát azokat a képeket, melyek felé oly lázasan áradt ma egy szencziós, nyugtalan kor érdeklődése. Hatalmas, világos termekben vonul fel előttünk a csodálatos arlési festő egész megrázó és mégis nyugalmas hatású termése, önarcképeinek sokszor szinte tudatalatti mélységeikig merülő bővölete. Szintézist kapunk e képeken át arról a ki-

alakult művészi eszményről, melynek csúcsára a festő eljutott, annyi esztendő fanatikus keresése után. Az Ős lelke susog alkonyati tájak csendjén keresztül, — elfaradt láb tapossa az avart, lemondás s csönd üli meg a lelkeket. A csillogos éjszaka egymaga külön költszet, — embermilliók dala az égbolt kimeríthetetlen végtelenjéről. Tanquiry apó erőteljes portréja, Armand Roulin arcképe a festő hollandus származásának visszajáró bizonyítéka, — ezeken a képeken sokszor öntudatlanul érezhető Frans Hals botolyasa. És a napraforgók! Van Gogh szerette ezeket a virágokat. Napsütött mezők eleven foltjai, melyek olyan kedves tarkaságban hajladoznak szemünk előtt a robogó vonat ablaka előtt. Külön festményen láthatjuk Van Goghot, a napraforgók barátját, úgy, ahogy Gauguin látta őt.

Itt van a híres arckép, — az Arlésienne. Sápadt, olajbarna, fáradt női arc, melyben benne él mindaz a gond, melynek barázdái az élet szántotta és mindaz a gondolat, amit Van Gogh a modell lelkéből megérezett.

A napraforgók után jönnek az iriszek. Karcu iriszek susognak a hullámzó réteken, virágok lelke álmodozik sok, érezhetően japáni hatás alatt készült festményen. A virágzó fa című kép Nippon napsugarának derűs ragyogását vetíti elénk; virágzó gesztenyefák százezrinél tarkasága mosolyog az arlési faszor széles perspektívájában.

Hangulatok embere volt Van Gogh is, mint annyian sorstársai közül. A természet űde poézisét nála is komor színek zord borongása váltja fel, — az Eső című kép egyetemes vigasztalansága egy elfáult világ tompa kétségbeesését idézi elénk. Egy másik kép, a: Viharos éjszaka alatt, ismét élményszerűen hat. Félelmes erejű orkán közeledik, megremeg a természet, talpunk alatt reng a föld és fölöttünk álló erők erjedése hajszol ismeretlen örvények felé. — Egy mű születése, Saint-Rémy, Docteur Cachet, a Menhely, a Magvető, — mindez ismét annyira egyéni, annyira sajátosan és megrendítően ő, Van Gogh, hogy hatásuk alól nem szabadulhat senki sem. De mindezek között legmegrázóbb, egyetemesen és halhatatlanul szomorú kép, — a legszomorúbb, mert igazán emberi: A három pár cipő...

Három pár cipő. Három pár óreg elnyűtt, agyontaposott bakancs. Nem finom ur, nem kétnyos dáma hordta őket, nem viselte büzkén formás uri láb. A nyomor, a szegénység szörnyű emblémái ezek az óreg cipők. A szenvedők panaszló jaja dübörög fölülükbe e tönkrement proletárcipőkön át. Ez a kép immár annyira parancsolóan és tudatosan Van Gogh lényét hirdető dokumentum, hogy szinte él. Mintha őt magát látnánk a kép mögött és hallanánk a hangját, ahogy beszél:

„La tristesse vaut mieux que la joie...”

Külön terem ismét külön meglepetést okoz. A falakon szinte geometrikus egyhangúságban nagybetűs feliratok. Idézetek Vincent Van Gogh festő elveiből, töredékek az arlési piktornak fivéréhez intézett leveleiből.

Ez a váratlan rendezői újítás forradalmi hatást keltett Párizsban. Művészek írók, politikusok, nagy nők egyaránt vitatták a Van Gogh ki-

PUPOS LÁNY AZ UTCÁN

A kora talán húsz tavasz
s a teste alig pár arasz.
Az ajkánál két búsvonás,
amilyet a fájdalom ás,

Nagy csomaggal cípekedik.
Ugy elnézem a szemeit,
amit megvont tőle az ég,
minden szépség szemében ég.

Két sötét mandula-szeme
nyíki mélységgel van tele,
tekintetében végtelen
bánat borong és gyötrellem.

Oly halkán félve lépeget.
Égi angyal ő, meglehet,
szomorú nagy púpjá alatt
hordja az angyal szárnyakat.

Szívében fonság hegedül.
Torz púpos alakja körül
látom, látom a glóriát:
mennyei fény öleli át.

ÜLBÉY IREN.

Husvét

Olaszországban

a C. I. T. különvonatával

Április 20 — május 2

Venezia,
Firenza,
Róma,
Napoli

Lei 8.500

Jelentkezési hely: Oradea „EUROPA”
Banca Dacia, Bulv. Regele Ferdinand 9.

állítás e tekintetben is merőben szokatlan felfogását. Körkérdések indultak meg a leghevesebb párizsi lapokban, művészeti folyóiratokban melyeken résztvett egész Párizs. Szakértők és laikusok egyaránt.

Pedig ez ő. Ezekben a levelekben nyilvánul meg igazán Van Gogh; ezekben a lefektetett irányelvekben jelenik meg valóban ő maga, — a piktor, az ember, a filozófus. Nagy művész és nagy lélek.

Théodore Van Gogh, — Theo, az az ember, akivel szemben mindvégig még a legközlényebb maradt az arlési magányban annyira visszavonuló festő. Előtte önti ki mindenki más elől elzárkózó lényének legtitkosabb vágyait, félreismert szívének legőszintébb rezdüléseit.

Fiatalságának éveiből kihallatszik a rajongó fanatizmusa. Az ifjú Van Gogh egyidőben a házi Szépművészeti Múzeumban volt tisztviselő. A fiatal lélek lelkesedése csendül ki e sorokból:

„Mily gyönyörű, mily magasztos elfoglaltság ez! Mentől inkább szolgáljuk a művészetet, annál jobban szeretjük, annál hűségesebb imádatot ragaszkodunk hozzá!”

Később, Arlesből, nagy lelki vívódásainak idejéből így ír:

— „Vannak napok, amikor annyira tisztában vagyok azzal, hogy mit akarok, — napok, amikor még ha szenvednem is kell érte, — érzem, hogy nem létezik előttem semmi más, mint saját magam, — az Én, ami maga az élet és teremtőképesség!” Arles, 1888.

A festő teljesen elmerül munkájában. Embertől küzdelemtől egy időre kiegészíti a Mű szeretete. Levelein is keresztülvibrál ez a lelki kielégülés:

„Ahelyett, hogy pontosan keresném, hogy tulajdonképpen mit is látok a szemem előtt, fokozottan vetem magamat a színekbe, hogy még erőteljesebben fejzehesem ki önmagamát...”

Ez időszakra esik Van Goghnak, ennek az szomorú és magányos embernek igazi lelki megújulása. A kereső végre megtalálja önmagát. Prometheus elhagyja Jupiteret.

Van Gogh, az uttörők között is uttörő, a folyton előrehaladó, eszméiben soha meg nem alkuvó, törhetetlen egyéniség, — alapjában véve mélyen vallásos lélek. Mindaz a rajongás a természet iránt, ami alkotásában felolvad, mindaz a határtalan imádat a Szép és Magasztos iránt, ami oly mélyen gyökerezik lelkében, lassankint öntudatlanul szublimálódik a legmagasabb isteni tanokban.

Önkéntelen átöröklődése ez a régi hollandus ősök vallásos érzéseinek. Ő maga is megemlékezik erről, egy Dordrechtből keltezett levelében:

„Bármily messzire is tekintünk vissza, — családjunkban nemzedékről-nemzedékre mindig akadt egy, aki az evangéliumot szolgálta!”

Következnek a vallásos miszticizmus évei Van Gogh életében. Ihletett óráinak a festő eképpen ad kifejezést:

„Már több alkalommal prédikáltam. Bár ugy akarná Isten is, hogy véglegesen szolgálataba szegődjem. Szívemből kívánám ezt!”

Azonban ez a legmagasabb eszmények után sóvárgó egyéniség ezután még újra keserves válságokon megy keresztül. Rettentő vívódások és küzdelmek kergetik egymást e bonyolult léleken. A nagy horizontok felé törte elme újra reménytelenül elbukik a kétségek kusza hínárjában. Egyedül és magányosan indult el élete kanyargós útján, — mindvégig egyedül marad ég és föld, fonságos magasságok és sárbarátó nyomorúságok között, mint egy ide-oda hanykólódó, célját nem találó, agyonhajszolt repülőgép. Jön az öregség, a végleges magány, betegség és elhagyatottság kietlen napjai. Jön végül maga a halál és a tompán zugó halotti harsonák búz melódijából komoran csendülnék ki az élettől bucsuzó Van Gogh utolsó szavai:

— „La misère ne finira jamais...”

Meghívó

A Banca Ardeleană S. A. 1938. április 9-én, délután 1 órakor București-ben, Str. G. G. Assan (ezelőtt Bursei) 2, szám alatt tartja

43. évi rendes közgyűlést, ezt követően pedig rendkívüli közgyűlést, amelyekre a t. részvényeseket meghívjuk.

A rendes közgyűlés tárgysorozata:

1. Az igazgatóság jelentése az 1937. üzletéről.
2. A felügyelőbizottság jelentése.

3. Az 1937. évi mérleg- és veszteség-nyereség számla jóváhagyása és határozathozatal a nyereség felosztása tárgyában.
4. Határozat a felmentvény megadása tárgyában.
5. Igazgatósági tagok választása.
6. Felügyelőbizottsági tagok választása és tiszteletdíjának megállapítása.

A rendkívüli közgyűlés tárgysorozata:

1. Az alapszabályok 5. §-ának módosítása.

Figyelmeztetés. Felkérjük t. részvényeseinket, hogy amennyiben a közgyűlésen részt venni kívánnak, szíveskedjenek az alapszabályok rendelkezése értelmében részvényeiket legkésőbb 1938. április 4-ig a bank kárpénztárára, vagy valamelyik fiókjánál átveteli elismervény ellenében letenni.

Az Igazgatóság

Banca Ardeleană S. A.

Központ: Cluj - Főtelep: București

Fiókok: Arad, Brașov, Oradea, Satu-Mare, Sibiu, Tg.-Mureș, Timișoara

Mérleg-számla 1937. december 31-én

Vagyon

Teher

	Lei	Lei		Lei	Lei
Pénztár:			Részvénytőke		150,000,000.—
a) Készpénzkészlet	91,853,991.—		Tartalékalapok:		
b) Diszponibilitás a B.N.R.-nál és a Postacsekkpénztárnál (C.E.C.)	17,204,723.—	109,058,714.—	Rendes tartalékalap	20,500,000.—	
A vista bankári követelések:			Ertécsökkenési alapok:		
a) Leiben	130,396,342.—		a) Kétes követelések tartalékalapja	295,519.—	22,795,519.—
b) Devizában	11,612,403.—	142,008,745.—	b) Ingatlan értécsökkenési alap	2,000,000.—	
Értékpapírok: I. Belföldiek:			Tisztviselők nyugdíj- és segélyalapja		6,000,000.—
a) Állami értékpapírok:			Betétek:		
7,864,400.— n. é.	5,421,518.—		I. Belföldiek:		
b) Tőzsdén jegyzett értékpapírok	746,500.— n. é.	1,208,305.—	a) Látra		
c) Tőzsdén nem jegyzett értékpapírok	133,700.— n. é.	15,914.—	Bemutatóra szóló betétkönyvvel	48,858,134.—	
II. Külföldiek	24,500.— n. é.	6,645,737.—	Névre szóló betétkönyvvel	19,639,823.—	68,497,957.—
		6,645,746.—	b) Határidőre		
Váltóárca: I. Belföldön fizetendők:			Bemutatóra szóló betétkönyvvel	453,299,147.—	
a) Nyílt váltóhitelek	102,281,829.—		Névre szóló betétkönyvvel	129,080,171.—	582,379,318.—
b) Áru, értékpapír és más fedezettel	3,868,397.—	265,234,282.—	II. Külföldiek:		62,437,541.—
c) Jelzálog fedezettel	159,084,056.—		Hitelezők: Folyószámla betétek:		
Folyószámla adóskok:			I. Belföldiek:		
I. Belföldi adóskok:			a) Látra	291,190,595.—	
a) Külön fedezet nélkül	257,593,514.—		b) Határidőre	95,832,979.—	387,023,574.—
b) Kereskedelmi értékefedezettel	242,700.—		II. Külföldiek:		
c) Értékpapír fedezettel	31,475,977.—		a) Látra	14,919,385.—	
d) Árufedezettel	88,916,813.—		b) Határidőre	129,904,815.—	144,824,200.—
e) Jelzálog fedezettel	166,943,218.—		Fel nem vett osztalékok		159,643.—
f) Más különféle fedezettel	311,018,935.—	856,191,157.—	Különféle elszámolási számlák		367,926,445.—
II. Külföldi adóskok		63,791,853.—	Átmeneti számlák		12,028,295.—
Az 1934. IV. 7-i adósságrende-ző törvény kedvezményeiben részesített adóskok			Folyó évi tiszta nyereség		15,198,964.—
(Csökkentett tőkeösszeg)		19,211,741.—			
Részesedések:					
Belföldön ipari és kereskedelmi vállalatoknál		6,270,000.—			
Hosszu lejáratú kölcsönök		86,245.—			
Ingatlanok:					
a) A bank üzleti céljaira szolgáló ingatlanok	36,010,380.—	55,766,344.—			
b) Más ingatlanok	19,755,964.—				
Különféle elszámolási számlák		288,786,239.—			
Átmeneti számlák		6,220,390.—			
		1,819,271,456.—			1,819,271,456.—
Nyilvántartási számlák:			Nyilvántartási számlák:		
Alapszabályszerű letétek		5,550,000.—	Alapszabályszerű letétek		5,550,000.—
Kezességi adóskok és a bank által adott garancialevelek:			Kezességi és a bank által adott garancia levelek hitelezői:		
Belföldön	790,995,495.—		Belföldön	790,995,495.—	
Kézizálogban levő kereskedelmi értékek	202,001,032.—		Kézizálogban levő kereskedelmi értékek letétesei	202,001,032.—	
Inkasszóértékek	125,428,003.—		Inkasszó értékek megbízói	125,428,003.—	
Jelzálogok, engedményezések, kézizálogban levő áruk és egyéb fedezetek	799,811,617.—		Jelzálogok, cessiók, áruk és más garanciák letévesei	799,811,617.—	
Megőrzésre letett értékpapírok és más értékek	268,026,243.—		Megőrzésre átadott értékpapírok és más értékek letévesei	268,026,243.—	
Kézizálogban levő értékpapírok	28,470,701.—		Kézizálogban levő értékpapírok letévesei	28,470,701.—	
Óvadék értékpapírok	22,887,600.—		Különböző kikölcsonzított értékek	22,887,600.—	
Meghitelezések és különfélék	35,686,682.—		Meghitelezések és különfélék	35,686,682.—	
Vissziszámított konvertált váltók (Csökkentett tőkeösszeg)	360,000.—		Vissziszámított konvertált kötelezettségek	360,000.—	
		2,279,217,373.—			2,279,217,373.—

Tartozik

Veszteség-Nyereség-számla 1937. december 31-én

Követel

	Lei	Lei		Lei	Lei
Üzleti költségek:			Beszedett kamatok:		
a) Fizetések és járulékok	24,369,439.—	41,580,262.—	a) Váltókamat	13,314,524.—	59,866,044.—
b) Különfélék	17,210,823.—	1,596,403.—	b) Folyószámla adóskamat	46,551,520.—	9,373,379.—
Adók és illetékek			Jutalékok		365,222.—
a) Takarékbetétek után	23,520,279.—		Értékpapír-jövedelem		150,216.—
b) Folyószámlabetétek után	8,306,839.—		Jövedelem részesedésekből		3,319,373.—
c) Más hitelezőknek	3,179,541.—	35,006,659.—	Ingatlan jövedelem		24,465,832.—
Leírások		4,157,778.—	Különféle jövedelmek		
Folyó évi tiszta nyereség		15,198,964.—			
		97,540,066.—			97,540,066.—

Cluj, 1937. december 31.

Az igazgatóság nevében:

Conrad

Mocsonyi
elnök

Hargitay

Az ellenőrzésért:

Ioan Petrean

igazgató

A könyvelésért:

Szabó Márton

aligazgató, jogosított könyvelő

Asszonyok dolga

Divat: a rövid ruha

Tehát ismét itt van, pedig úgy véltük, hosszú időre, vagy talán örökre eltemettük.

Nem szándékszunk kereszties hadjáratot hirdetni a divathóbort ellen. Dédanyáink krinolin-viselete, amelyben határozottan volt valami kedves, kissé groteszk báj és a régi képek egyáltalán amellett tanuskodnak, hogy a divat mindig szeszélyes volt és gyakran kedvesen bohókás is. Különben sem tartjuk „korunk romlottsága” egyik ismérvének a rövid szoknyát, sőt aláírjuk, hogy napjaink női divatjában van sok józanságra törekvés és gyakorlathatóság.

De ami a rövid szoknya általánossá válását illeti, vannak aggodalmaink, de ezek nem annyira erkölcsi, mint inkább egészségi és főként esztétikai természetűek. Sajnos, ismételen reájöttünk arra, mily kevés hölgy van, akinek a rövid ruha előnyös viselet volna. Amit például ötvenkét kilós fiatal hölgy alakja elbír, ugyanaz nagyon rosszul „ruházza” azt a hatvanégy-hatvannyolc kilós középsúlyú rendelkező hölgyet, aki a neki megfelelő szabású és hosszúságú ruhában csaknem nyulánknak hat, térdig érő szoknyáskájában azonban inkább gurul, mintsem elegánsan tovább az utcán. A barátok meg is kérdezik, hogyan „erősödött” meg ilyen váratlanul. Pedig egy dekát se hizott szegény, csak hát az a gonosz rövid szoknya változtatta meg. No és szó köztünk maradjon, én már láttam sok fiatal és nyulánknak hölgyet, akinek a rövid szoknya szintén nem vált előnyére. Szóval kicsit esinjék bányuk azokkal a meggondolatlan ollókkal, amelyek levágják a józan hosszúságú tavalyi ruhákat. A szabó biztosítja a komoly családanyákat és tisztességes hölgyeket arról, hogy „lehetetlen” hosszabb ruhát viselniük és ők belenyugodnak a divat zsarnokságába.

Van aztán az éremnek másik oldala is. Mert míg egyrészt kötelezőnek látszik a térdkalács mutogatása, az estélyi ruhák ha nem egészen rövidék, akkor viszont a földet seprik.

Ismételjük, nem a divattal akarunk szemlélő-harcot vívni és bárkit arra reabeszélni, hogy az elmúlt esztendőket viselést hordja. De az öntudatos és intelligens asszony, vagy leány csak akkor lehet hajlandó a divatért áldozatot hozni és arra pénzt költeni, ha ez őt szebbé, előnyösebbé és, kimondjuk bátran, hódítóbbá teszi. Minden rendű és rangú asszonynak, leánynak kötelessége, hogy kellemes, jólöltözött és eszes benyomást keltsen. Nem azért, hogy a férfiak fejét elcsavarja, hanem azért, hogy a saját és a családjának társadalmi helyzetét javítsa és egyúttal kenyérkereseti lehetőségét is elősegítse. Mert csak a jól öltözött és ápolat külsejű asszony, vagy leány számíthat arra, hogy megbecsült állást foglaljon el és munkáját értékeljék. Akár igazságos, akár nem, ez így van, ezzel le kell számolni mindenkinél. De vallásos gondolat emelkedett síkján élő katolikus nő egyáltalában nem tűrheti el azt, hogy a divat járszalagjára kerüljön és azon ide-oda rángassák, mert elsősorban bírálója és csak másodsorban követője a divatnak. Éppen ezért tulszott rövid szoknyának nem hódol be, mert az sem az egészség ápolásának, sem a szépérzék követelményeinek nem felel meg. De földet seprő ruhát is csak akkor ölt magára... ha nem kénytelen vele az utcán seperni.

Tehát a ruhám hosszúságát elsősorban én határozom meg. Szabók, divatkereskedő, házi-varrónők ugyan beleszóhatnak ebbe, de az utolsó szó jogán magam döntöm el, hány centiméterrel kezdődjön a föld színétől az a ruha, amelyet végül is én fogok viselni.

M. E. S.

A konyha körül

*
Egy és más a teáról

A teának is van divatja. Röviddel ezelőtt az u. n. zöld tea volt a jobbmódu vevőközönség kedvence, ma legkeresettebbek a tea-keverékek. Előkelő angol tea-kereskedésekben 50 különböző tea és teakeverék közt válogathat a vásárló. Külön keverék áll rendelkezésre azon vidékek számára, ahol a víz kemény. Régebben az volt a szabály, hogy a tea akkor igazán zamatos, ha lágy vízzel készül, de a mai délindiai teákból összeállított speciális keverékek zamátát, illatát éppen a kemény víz juttatja érvényre. Azok számára, akik több csésze teát szeretnek inni, nagyon ajánlatos az Assaué, Ceylon és egy aprólevelű délindiai

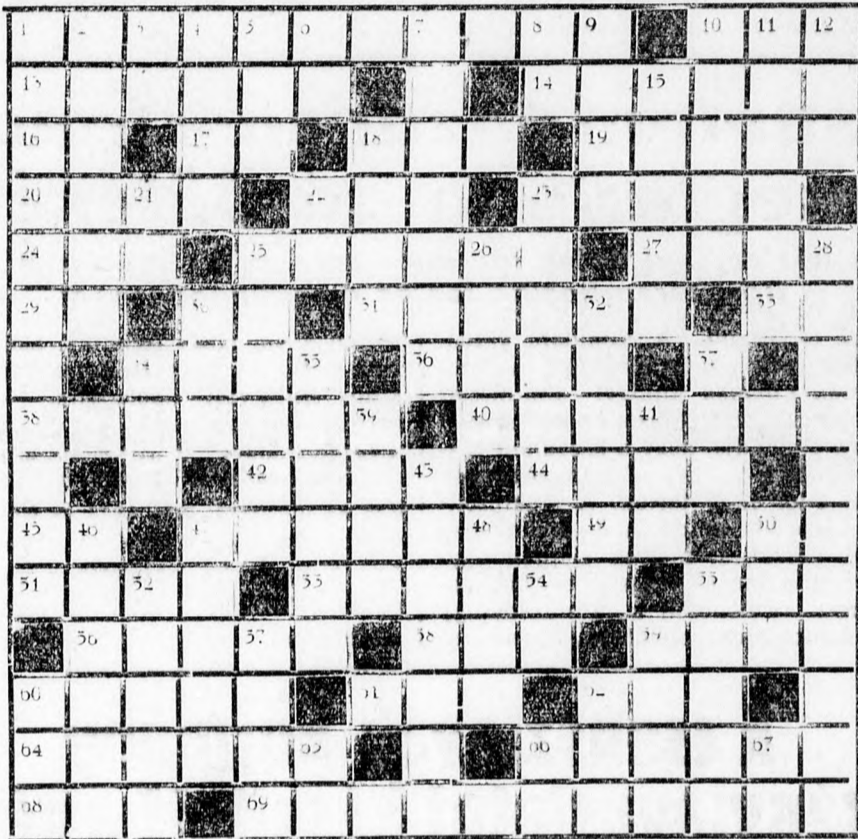
teából álló keverék, mert kevés benne a tanin és új felöntésnél is megtartja ízét és színét. Vasas vízzel való feldöntésre legjobbak a délindiai teák. A kínai teák lágy vizet kívánnak. Kitűnő italt adnak az u. n. por-teák, mert a legjobb teák törmelékéből állnak, mivel azonban tartalmukat hamarabb átadják a víznek, mint a tealevelek, rövidebb ideig kell állni hagyni. Jó minőségűk mellett olcsók, azért intézetekben s olyan helyeken, ahol napjában többször tömeges teáztatás folyik, a legzivesebben ezt használják. Reggelre a hozzáértők a kevésbé illatos kínai tea-fajokat használják, délután inkább az illatosakat.

Apró sütemény puncshoz vagy teához

20 dg tört és szitált cukrot 4 egész tojással félóráig keverünk, ekkor hozzáadunk egy szál, kevés cukorral tört vaniliát, 5-6 dg vékonyra vágott narancshéjat és citromátot, egy fél citrom lereszelt héját és 28 dg lisztet. (Ha esetleg nagyon keménynek látszanék a tojások, tehetünk hozzá egy-két csepp tejet vagy langyos vizet.) Az egészet jól elkeverjük, ostyával kirakott sütőlemezre kanállal apró halmocskákat rakunk, néhány óráig a meleg konyhában állni hagyjuk, aztán mérsékelt tűznél megsütjük.

KERESZTREJTVÉNY

12. 303. 57. 1938.

Beküldendő sorok: Vízsz. 1., 25. és 40., Függ. 1., 28. és 43.

Beküldési határidő: március 30.

Vízszintes sorok:

1 Vörösmarty-költemény. 10 Angol sziget. 13 Bibliai város. 14 Vörösmarty-költemény. 16 365 nap. 17 János Gusztáv mon. 18 Beszédrész. 19 Magyar költő. 20 Fényház. 22 Feleség lesz belőle. 23 Mitológiai alak. 24 Örzője. 25 Vörösmarty költemény. 27 Rize betűi keverve. 29 Idegen kettős mássalhangzó. 30 Az ABC két utolsó betűje. 31 Déligyümölcs (helyesírás ötös). 33 Bizalmas megszólítás. 34 Nyomni kell, de amelyik a ruhán van, azt nem. 36 Nesze, parasztozson. 36 Hangszeren játszik. 40 Miskönyv. 42 Az özvegyeség főpap éke. 43 Névtű. 45 Filozófiai fogalom. 47 Lopás (ék. hiba). 49 Névelő. 50 Rag. 51 Kínai eledel. 53 Vörösmarty-költemény. 56 Női név. 58 Edény. 59 Olasz város. 60 Öreg embernek mondják. 61 Nem. 62 Rövidítés olasz szerzetesi nevek előtt. 64 Vörösmarty-költemény. 66 Illatos anyag. 68 Magyar költő. 69 Vörösmarty-eposz.

Függőleges sorok:

1 Vörösmarty-költemény. 2 Azt sem tudja, fiú-e vagy lány. 3 Személyes névmás. 4 Arab főnök. 5 Ilyen is van. 6 Baróczy Sándor mon. 7 Jogosan cselekszik. 8 Zenei röv. 9 Vidék: házak tartozéka. 10 Egy király, akinek a keze alatt minden arannyá változott. 11 Függőleges helyzetbe hoz. 12 Napoleon tábornoka. 15 Múza. 18 Irni ige egyik alakja (+ d). 21 Képző. 22 Latin kettős magánhangzó. 23 Haláltusa. 25 Költemény. 26 Ugyszintén, latinul. 28 Vörösmarty-költemény. 30 Berlini állatkert neve. 32 Vörösmarty-költemény. 34 Azonos betűk. 35 Késpénz, pestiesen. 37 Az egyik kéz. 39 Város a Duná mellett. 41 Szakács teszi. 43 A csodaszarvas mondjából ismert

tó (z = á.) 46 Elfogy a vize. 47 Fiatal lo. 50 Van neki. 52 Idegen pénz. 54 Rangjelző szocoka. 55 Ide állunk az eső előtt. 57 ...on, dal, ének, közismert francia szóval. 59 Kenyér, idegen nyelven. 60 A K. A. 62 Német betű. 65 Azonos magánhangzók. 66 Egyforma betűk. 67 Latin pénz.

A 10. száma keresztrejtvényünk helyes megfejtése: Vízsz. 90 Belizar. 36. Recital. Függ. 12. Arányos. 14. Motolla.

Helyesen megjejtették: Makor Béla, Medves Margit, Rombauer Ilona, Bappert Lajos, Lázár Béla, Jámor Kálmán, Papp Mózes, Wetzler Irén, Seini Római Katolikus Leányegylet, dr Zakariás Jenőné, Zakariás I. István, Zakariás Tibor. P. Darvas Venánc, Szabó Józsefné, Heltainé Szenek Olga (Róma), Zonda Magda, Rác Lajos, Buzás Imre, Labud István, Orbán Ilona, Kovács Gizl, Derzsy Zoltán Lónhart Mária, Klaus Jenő, Kelemen Erzsébet, Szimits Erzsébet, Pribék Imréné, Buszek Géza, Csiby Márton, Rác Gerő, Domokos János, Glósz Edit, Orbán Ilma, P. Réthy Apollinarijus, Márton Emilia, Pap László, Schubert Emilné és Demeter Julia.

A jutalomkönyvet Márton Emilia nyerte meg, elküldöttük.

ROVATVEZETŐ ÜZENETEI

Mindenkienk. Későn érkezett megfejtéseket, legnagyobb sajnálatunkra, nem vehetünk figyelembe. Méltótaasanak figyelemmel kísérni a megfejtések határidejét, azon túl, bármilyen jó megoldások érkeznek ide, — nem közölhetjük azok megfejtőinek nevét és a sorsolásban nem vehetnek részt.

LEGUJABB

Lengyel hadihajók és szárazföldi seregek felvonulása Litvánia ellen

A litvánok is több tartalékos korosztályt behívtak

Varsóból jelentik: Több lengyel hadihajó Gdiniából elindult északkeleti irányba. Szombatra virradó éjszaka Vilmán keresztül gyalogos, lovas és gépesített osztagok vonultak fel a litván határ irányában. A kormányparti *Ilustrovanny Kurjer Codzienny* hangoztatja, hogy Lengyelország tiszteletben tartja minden ország függetlenségét és nem akar merényletet elkövetni a litván állam ellen, de nem engedheti meg litván részről a támadó cselekedeteket. A lengyel sajtó úgy vélekedik, hogy a lengyel jegyzék béke-ultimátum és csak az esetben folyomodik a lengyel kormány szélső eszközközhöz, ha lehetetlen lesz Litvániát rávenni a normális diplomáciai viszony helyre-

állítására.

Kaunaszból jelentik: A litván tartalékosok több korosztályát behívták.

Varsóból jelentik: Jól értesült körök hangoztatják, hogy Lengyelország már régóta megbeszélést folytatott Litvániával, de Litvánia ezeket a tárgyalásokat minden alkalommal megszakította anélkül, hogy annak okát megjelölje volna. Legutóbb februárban folytak hosszú tárgyalások. Helyformán meg lehet érteni, hogy a lengyel ultimátum miért ír elő határozott feltételeket, miért utasít vissza minden vitát és miért kíván határozott igent vagy nemet.

A kisantant gazdasági tanácsa megtartotta záróülését

Hivatalos közleményt adtak ki, mely szerint különösen közlekedésügyi téren hoztak fontos megállapodásokat

Bucuresti. Saját tud. A Kisantant gazdasági értekezlete pénteken befejeződött. A záróülésen *Petrescu Comnen* külügyi államtitkár elnökölt. Az értekezletről hivatalos közleményt adtak ki, mely elmondja, hogy a Kisantant gazdasági tanácsának 11-ik ülészaka Bucurestiben 1938 március 9-től 18-ig tartott. A szakbizottságok által végbevitt munkálatok eredményéről jelentések készültek, melyek alapján ügyszervek szerint, a tanács teljes ülése több határozatot hozott. Különösen a közlekedésügyi téren voltak fontos megállapodások. Ilyenek: a)

három állam közös technikai előírásokat alkalmaz hídak és utak építésére vonatkozólag; b) közös szabályzat kidolgozása, közös tarifális politika és egyöntetű vasuti adminisztráció megvalósítására a Kisantant-államokban; c) egységes szállítási szabályzat. A megszerkesztése az utasokra, máhákra és élő állatokra vonatkozólag. Még a hajózás, a polgári repülésügy, a turisztika tekintetében voltak megállapodások bizonyos kezdeményező lépések tekintetében.

A csehszlovák kormány törvényjavaslatot készített a német népkisebbségről

A németek vidékenkinti lakosságuk arányában kapnak képviselést a közigazgatásban

Prágából jelentik: A cseh kormány törvényjavaslatot dolgozott ki a német kisebbség új jogairól. A javaslat elismeri a csehszlovákiai német kisebbségnek azt a jogát, hogy közigazgatását német tisztviselők lássák el. A javaslat kimondja, hogy a német kisebbség a közigazgatás minden ágában százalékos számarányának megfelelő képviselést tarthat igényt a hivatalnoki karban. Ez a százalékos arányszám országos viszonylatban 22 százalékot jelent, a prágai kerületben azonban 33 százalékot, sőt egyes tiszta német kerületekben majdnem száz százalékot is. Ez a százalékos arány a német kisebbséget úgy a központi, mint a tartományi, kerületi és községi közigazgatásban megilleti.

A NÉMET SZOCIALDEMOKRATAK BELSŐ VISZÁLYA

Prágából jelentik: A csehszlovákiai német

szocialista pártot bomlás fenyegeti. Jaksch képviselő képett a pártból és a jelek szerint példáját többen fogják követni. A pénteki pártülés során Jaksch felszólította a párt elnökét, Czsch minisztert, hogy mondjon le az elnökségről, mert csak a menőileg lehetséges, hogy a párt elnöke egyben a kormánynak is tagja legyen. Miután az elnök vonakodott eleget tenni a felszólításnak, Jaksch otthagya az ülést.

A SZUDÉTANÉMETEK A PEGYVERKEZÉSI KÉNYSZERKÜLCSÖN ELLEN

Prágából jelentik: A képviselőház pénteki ülésén Richter szudétanémet képviselő kijelentette, hogy a prágai kormány törvényel kényszeríteni akarja a bankokat és biztosítókat állami kötvények vásárlására és így akarja fedezni a jegyverkezési kiadásait. Ezzel a kényszerrel egyedül a szudéta-német banktól több, mint egymilliárd

csehszlovák akarnak elvenni 1942-ig. Etes hangon tiltakozik a terv ellen, mely szerinte azt jelenti, hogy a kormány óriási méretű fegyverkezések érdekében nem riad vissza az egész békes gazdasági élet, de különösen a szudéta-német gazdaságnak létében való veszélyeztetésétől sem. Hangoztatta, hogy Csehszlovákia csak úgy teremtheti meg belső erejére támaszkodó szuverenitását, ha megváltoztatja politikai magatartását a németek iránt.

A LONDONI TIMES NYILTLEVELE CSEHSZLOVÁKIA SZOVJETSZÖVETSÉGERŐL

Londonból jelentik: Sir Philips Gibbs, Anglia vezető újságírója a Timesben nyílt levélben hangoztatja, hogy a munkáspárt által sürgetett külpolitika a legtragikusabb következményekkel járhat. A szovjetet hívti segítségül Csehszlovákia megvédésére, ahol 3 millió német és 1 millió magyar lakik, katasztrófába döntené Európát. Ezt most kell elhárítani, míg van rá idő.

Apréhiadetesek

Egy szó ára 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. „Cim a kiadóban” további 10 lei. Állástkeresőknek 33% kedvezmény. Legkisebb hirdetés díja 30 lei. — Az első szót minden esetben vastag betűvel szedi a nyomda.

Adás-vétel

Fekete
zacó férfi öltöny, fekete férfi felöltő eladó. Oradea, Str. Regele Carol II. 19. sz. Chaura.

Melegágy
ablakok és üvegek olcsón kaphatók. Oradea, Str. Vlahuta 44. Frau-czel.

Eladó
Oradea, Str. Petru Rareș 12. sz. telek házzal vagy ház nélkül. — Ugyanott egy szoba, konyha kiadó.

Eladó
2 szoba, mellékhelyiségekből álló magánház. Oradea, Str. Pasteur 111. szám.

Veszek
aranyat, ezüstöt, briliánsot, Herbst ékszeráruház, Oradea, Bulev. Regele Ferdinand 3.

Különféle

Láposy Erzsébet zenetanárnő
Oradea, Strada Simeon Stefan No. 20. Növendékek felvétele egész éven át.

Tarján
órás és ékszerész, Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand No. 8. Javítások olcsón és szakemberi készülnek.

Köszörműtesszünk
ifj. Kelemen Köszörműnél, Oradea, Piata Mihai Viteazul (Avram Jancu-utca sarok.)

Speciális
müstoppolást, valások elszakadt, molyragott, káros ruhákat, harisnya szemfelszedést. Oradea, Str. Duca 4. sz. Varga.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 5.

Jobb mindenest
keresek azonnalra. Cim Oradea, Str. Milano 4.

Lakás

Kiadó
május elsejére utcai kétszobás lakás mellékhelyiséggel. Oradea, Str. Moldova 22.

Butorozott
szoba kiadó. Oradea, Str. Vlahuta 72.

Egyszobás
konyhas lakás kiadó. Oradea, Str. Pop Daniela 7. szám.

Kapualatti
utcai butorozott szoba azonnal kiadó. Oradea, Str. Nicolae Jiga 7. sz.

2 szobás
fürdőszobás kertes lakás kiadó. Evi bér 18 ezer lei. Oradea, Str. Ciordas 46. sz. a.

Kiadó
3 szobás magánház, — Oradea, Str. Barieri 5. Ért. 5-6 óra között.

Kiadó
május elsejére utcai két szobás lakás mellékhelyiséggel. Értekezni: Oradea, Str. Tace Jonescu 41., a kapuval szemben.

Házaspár
keres egy szobás esetleg két kis szobás lakást, mellékhelyiségekkel. — Cimeket a kiadóba kér.

Alkalmazás

Gyermektelen
főzőnőt házmesternek felveszek. Jelentkezni: Huszti iroda, Str. Avram Jancu No. 6.

Vincellér
azonnali belépésre állást kap. Oradea, Calea Ruinenlor 1. (Str. Petőf végén.)

Zarándokvonat — a nemzetközi — Budapestre

Utlevél nélkül! május 24-től 29-ig. :: Jelentkezni lehet minden Utlevél nélkül!
plébánián. :: Jelentkezési határidő április 10.